

land. Man regner med at de ved å bli hvor de er vil kunne komme en snarere veg hjem. Det sørges for de deporterte på alle måter. En forordning fra det allierte Hovedkvarter har bestemt at når en deportert kommer inn i en butik i et av de allierte besatte områder, skal han ekspederes før noen annen.

Østfronten.

Samtidig med sammenbruddet i vest, kan russerne notere betydningsfulle seire i øst. Under framstøtet mot Østerrike er den viktige knutepunktet Győr erobret, og etter å ha overskredet grensa ved Keszeg (Güns) torsdag, rykker marskalk Tolbuchins tropper på 150 km bred front inn i Østerrike. Keszeg ligger 50 km fra Wiener Neustadt og 90 km fra Wien. 37 000 fanger ble innbragt på 2 dager. Nord for Donau innledet marskalk Malinovski igår en ny offensiv, rykket over elvene Hron og Nitra og erobret Komárom og 3 andre større byer.

Tyskerne innrømmer tapet av Danzig hvor først byens sentrum og siden havnekvarteren ble ryddet. - Sørvest for Königsberg er den tyske lommen helt rensket. 50 000 tyskere er tatt til fange i dette avsnittet i løpet av de siste to uker, mens 80 000 er falt. - Det meldes at russiske fly de siste 18 dager har senket 37 tyske transportskip i Østersjøen.

Fjerne Østen.

Den britiske Stillehavsfleeten deltar nå i den amerikanske bombingene av Riu-kyu-øyene, som har pågått uten stans i en uke. - I Burma likvideres de japanere som er trent sammen mellom Mandalay og Irawadi.

Fra vår egen front.

N.S. er gått til våroffensiv - mot påsketraffikken! Under hele krigen har det, som kjent, ikke lyktes tyskerne eller N.S. å stanse dem som ville til fjells, men i år har nasistene funnet tiden inne til å gå til elastisk krigføring på bred front. Tallrike av påsketogene er blitt entret av Statspoliti og vepnede N.S.-formasjoner som har gjort kort prosess. På Hokksund ble alle påskereisende kastet av toget og måtte gå tilbake til Drammen. Andre steder er ungdommen tatt til vedhugst, eller som på Haugastøl, til jernbanevakt. Ikke så få er havnet på Bretvedt. De heldigste ble hevet av toget på Grefsen med koffertferter og sekker.

Nordstrand middelskole opplevde en dramatisk episode nylig. Middelskolen, som står under ledelse av nasirektor Volle, holdt til i Folkeskolens bygning. På overlærerens kontor hang et bilde av Quisling. Forleden var det spjernet i mange stykker. N.S.-myndighetenes forlangte at rektor skulle utvise en rekke elever og utelukke dem fra undervisningen for godt. Lærerne truet øyeblikkelig med å nedlegge sitt arbeid hvis dette ble gjennomført. Volle grep da til sin største åre og rodde seg fram til en utmerket løsning. Han straffet hele skolen med 1 ukes utelukelse fra undervisningen. Noe som elevene hilste med udelt begeistring. Forlenget påskeferie har skoleungdom jo ikke akkurat noe imot.

Grini er helt overfylt for tiden. 250 menn er derfor sendt til Mysen hvor de arbeider under S.S.-kommando, og flere hundre er havnet på Kongsvinger. Ca. 50 kvinner og menn slapp ut før påske. Siste nytt fra vestfronten.

Fra alle frontavsnitt fortsetter sjøersmeldingene å strømme inn. 1. kanad. arme er øst for Rhinen trent 11 km inn i okkupert Nederland. Ubekreftede meldinger går ut på at framkutte styrker av 2. britiske arme er trent inn i Münster. Sørfra kjører 1. amerikanske arme fram alt hva rema r og tøy kan holde, den har inntatt Paderborn og fortsetter uten å møte noen motstand. Andre enheter av 1. arme støter fram mot Kassel og har tatt Fritzlar som ligger 23 km sørvest for denne byen etter et framstøt på 48 km fra Marburg. 7. arme har inntatt Heidelberg. 1400 bombere og 900 jagere angrep igår ubåtverfter og havnelagre i Wilhelmshafen, Hamburg og Bremen.

Vestfronten.

"Et usedvanlig skuespill opprulles for våre øyner", skriver en engelsk krigskommentator. "En hel stat holder på å oppløses. Hitler har en gang uttalt at Tyskland ikke vil innstille fiendtlighetene, før fem over tolv, med andre ord at nasistene ville fortsette å kjempe selv etter at slaget var tapt. Men Hitler er ikke det tyske folk. Den tyske stat har riktignok ikke overgitt seg - en foretrekker å begå selvmord - men folket overgir seg i ti-tusener om dagen, og overgivelsen er mer betingelsesløs, enn man kunde drømme om. Våre tropper marsjere gjennom et hav av hvite flagg. Likesom den tyske arme i vest har holdt opp å være en hær, så har Tyskland holdt opp å være en stat."

Et tydelig bilde av oppløsningen i Tyskland får man ved den allierte Overkommandos instruksjoner over radioen til de tyske soldater, Uansett hvilket sprog sendingen går på, avbrytes den ett minutt. Vi hører: Achtung, Achtung, og hallowmannen gir på tysk de siste korrekte opplysninger om hvor de allierte hærene befinner seg og om hvilke byer har overgitt seg. Deretter kommer en melding til "Wehrmachts-angehörige - über die Art der Kapitulation": "Soldater, Enheter som ikke lenger har kontakt med den tyske overkommandoen har å innstille kamphandlingene, og følge instruksene fra den allierte Overkommandoen. 2. Når en enhet vil kapitulere, sendes en befullmektiget offiser med en hvit fane til de alliertes leir. 3. Enheter som ennå ikke befinner seg i kampområdet skal bli hvor de er, under sine offiserers kommando, inntil de får nye ordre fra det allierte hovedkvarter. 4. Soldater, som vil overgi seg enkeltvis eller i mindre flokker, skal begi seg ubevæpnet, uten hjelm og bandoler, til nærmeste allierte kvarter. - Den minste enhet de allierte kan forhandle med er en by - den høyeste embedsmann en borgermester."

De dramatiske begivenheter som har funnet sted i helgen, forsterker inntrykket av at det totale sammenbrudd er nær. Et nytt lammende slag har truffet Tyskland: Ruhr, det siste store industriområdet som das Reich hadde igjen, er omringet, og hele feltmarskalk Models armegruppe innsluttet. Omringningsaksjonen ble utført av 1. og 9. amerikanske arme. 9. arme støtte fram fra vest og fikk ved Lippstadt, omtrent midtvegs mellom Hamm og Paderborn, samband med 1. arme. 1. arme hadde brukt 3 dager på opprensningen av Paderborn, hvor tyskerne satte seg kraftigere til motverge, enn de hadde gjort siden Rhin-overgangen ved Remagen. Det ventes at de innesluttede tyskerne i Ruhr vil gjøre iherdige forsøk på å bryte ut av lommen - særlig fallskjerm og panserstyrkene - men både mot nord, sør og øst står de overfor vel konsoliderte allierte stillinger, så chansene for å slå seg gjennom er lik null. Det allierte hovedkvarter opplyser imidlertid at det nok kan komme til å ta noen tid å nedkjempe de sterke tyske konsentrasjonene, men at det ikke vil forhindre de motoriserte kolonnene i å trenge videre fram mot Tysklands indre.

Nord for Ruhr fortsetter Montgomerys 21. armegruppe framrykkingen, uten å møte motstand av noen betydning. Igår kvell ble det løftet litt på det tåkesløret, som har hvilt over dette frontavsnittet. Det ble meldt at 2. britiske arme er gått forbi Münster og har tatt byen Rheine lenger nord. De store tyske flyplassene ved Rheine var i al hast blitt evakuert - sannsynligvis til flyfeltene ved Emden. 60 tyske fly ble ødelagt på bakken - hverken flygere eller bakkepersonell viste seg. - Øst for Münster har briterne tatt Lengerich og står umiddelbart foran Osnabrück. 6. flybårne britiske arme har landsatt tropper på østsiden av den berømmelige Dortmund-Ems-kanal.

Lengerich-området trenger de allierte videre inn i Holland. 1. kanadiske arme satte igår morges igang et større angrep mellom Nijmegen og Arnhem. Ved den hollandsk-tyske grensa er briterne nådd fram til Hengelo, etter å ha besatt Enschede. - Korrespondenter melder at de tyske styrkene i Nederland er iferd med å trekke seg tilbake, ~~for~~ før Montgomery får avskå-

ret troppene. De blir kraftig angrepet fra luften. Noen av forsyningsvegene til raketbasene i Holland skal allerede være avskåret. Det forklarer kanskje at det ikke har vært fiendtlig flyaktivitet mot England siden sist torsdag.

Lenger sør har 3. arme for første gang siden Rhin-overgangen møtt organisert motstand, men har allikevel hatt bemerkelsesverdig framgang. Det kjempes i Kassel. Her som i Mannheim telefonerte borgermesteren at byen ønsket å overgi seg. Selvmordsgrupper fortsetter imidlertid å gjøre motstand. - Andre enheter av 3. arme står bare 5 km fra Eisenach. General Pattons tropper har befrikket 4 leire med tilsammen 18 000 krigsfanger.

7. arme rykker seierrikt fram gjennom nord-Bayern, hvor den har erobret Bad Mergentheim og Ochsenfurt, 15 km sørøst for Würzburg, og truer Nürnberg. - 1. franske arme er gått over Rhinen på en 15 km bred front mellom Mannheim og Karlsruhe og har forenet seg med en ny amerikansk armé den 15., som nettopp er satt inn.

Østfronten.

De russiske armeer trenger stadig dypere inn i Østerrike. Etter å ha erobret grensebyen Sopron, kjempet marskalk Tolbuchins tropper seg fram langs Neusiedler-sjøen og inntok byen Rust, mens andre styrker tok Kirschlag. Fra to kanter rykket de mot Wiener-Neustadt, 35 km fra Wien hvor harde kamper raser. - Lenger sør trenger russerne hurtig fram mot Graz. I det sørvestlige Ungarn er fronten sørvest for Balaton-sjøen utvidet til den jugoslaviske grensa. En dagsbefaling igår kveld meldte at det ungarske oljesentrum Nagykanizsa var stormet.

Marskalk Malinowski bryter ned all motstand på vegen mot Bratislava, som ligger 1 mil borte. Bratislava radio har stanset utsendelsene. Det opplyses at de østerrikske landeveger er fullpakket med folk som evakuerer, til tross for Hitlers strenge instruksjoner om å forsvare Østerrike. Bratislavas ytre forsvarsverker ligger under russisk kanonild.

I Schlesia har marskalk Konjev erobret industribyen Ratibor - et viktig støttepunkt på vegen til Morava-Ostrava. Lenger nord er det tyske forsvarsredet Glogau, langt bak fronten, falt.

Sterke allierte flystyrker understøtter russernes operasjoner ved uopphørlig bombing foran linjene. Siste døgn har det vært rettet sterke angrep mot Graz, Linz og Wien.

Krigen mot Japan.

Samtidig som motstanden mot i Tyskland for hver dag ebber ut, rykker det øyeblikk nærmere, da allierte hærer kan gjøre spranget mot selve Japans fastland. De siste amerikanske landgangsoperasjonene på Okinawa - den største øya i Riukiu-øygruppen - er et betydningsfullt skritt henimot dette målet. Øya ligger bare 500 km sørvest for Japan og har en rekke viktige fly og flåtehavner. - Landgangen som ble foretatt av 100 000 mann med 1400 skip og støttet av 1500 fly, betegner de største amfibieoperasjoner, som er gjort i Stillehavet. Sterke britiske flåtestridskrefter deltok i invasjonen. Amerikanerne møtte bare svak motstand, rykket fram i rask tempo og inntok to av øyas 5 flyplasser. - De alliertes besettelse av øya betyr at de kan legge sterke hindringer i vegen for trafikken mellom Japan og Formosa, og at de får fullt flyherredømme over Kinas kyst. Urøen i Japan stiger med hver dag. Det meldes at siste uke ble alle børser over hele Japan lukket.

Fra alle kanter.

Et sørgebudskap er kommet fra Sverige: Chefredaktøren for Gøteborgs Handels og Sjøfartstidning, professor Torgny Segerstedt er avgått ved døden. Ingen har gjort en djervere og mere begeistret innsats for Norge og Danmark enn prof. Segerstedt. Hans navn gir en taknemlig gjengklang i alle norske hjerter. -

De allierte har tatt 350 000 fanger i mars. De siste 8 dager er det gjennomsnittlig tatt opp ca 20 000 fanger om dagen.

Siden tirsdag er følgende byer erobret: Osnabrück, Siegen, Warburg, Kassel, Karlsruhe, Nordhorn, Zevenaar og Zutphen. Opprensning pågår i Hamm og Würzburg. - I øst har russerne erobret Wiener-Neustadt, Magyarovar og Kremnitze og kjemper i Bratislavas forsteder.

Vestfronten.

De to allierte hærene som støter fram i Nederland, den ene mot Zeuidersjøen og den annen rett nordover langs den hollandsk-tyske grensa, truer med å splitte de tyske styrkene i Holland og isolere landet, så det blir liggende som en stor lomme. Etter å ha rensset et større område mellom Waal og nedre Rhinen, har 1. kanad. arme erobret byen Zevenaar, sørøst for Arnhem og Zutphen, lenger nord og befinner seg ca. 3 mil fra Zeuidersjøen. - Ved den hollandsk-tyske grensa har 2. britiske arme satt over Aimelo-Nordhorn-kanalen. Briterne har erobret det viktige knutepunktet Nordhorn på den tyske siden av grensa og er rykket 15 km videre nordover. Ved inntagelsen av Nordhorn er en av de beste retrettvegene tyskerne hadde i Nederland blitt avskåret. Inntil for et par dager siden var det rekordtrafikk på vegen: Tyskerne trakk troppene sine tilbake i et panikkartet tempo.

Ved Montgomerys framrykking er tusenvis av hollendere blitt befrikket. Enkelte steder kom briterne så fort at hollenderne la seg om kvelden med byen besatt av tyskere og våknet neste morgen med khaki-kledde soldater overalt i gatene, istedenfor de grønkledde. For oss norske faller det ikke vanskelig å forstå den begeistring forandringen vakte. "Det var som om en hvirvelvind var gått over byen og hadde feid vekk alle tunge skyer," skriver en korrespondent. "Sola skinte igjen." Bleke, utmagrede patrioter, som hadde ligget månedvis i dekning, myldret fram. Knappt en time etter befrielsen arbeidet de hollandske hjemmestyrkene sammen med de allierte troppene.

Etter erobringen av ruinbyen Münster som ble skutt sønder og sammen, fordi kommandanten nektet å overgi seg, kom turen til Osnabrück. Byen ble bokstavelig talt tatt uten sverdslag - det ble ikke gjort noe forsøk på å forsvare den. Briterne rykket inn og kjørte videre. Det er så meget mer forbløffende som Osnabrück er det viktigste knutepunktet i hele Westfalen før Hannover. Etter inntagelsen av Osnabrück er briterne nådd fram til Weser, ved Oyenhausen. 9. am. arme er fra Paderborn rykket nordover forbi Bielefeld og kjemper i Herford, 15 km fra Weser. Det er uhyre spennende om de tyske forsvarsstillingene ved Weser er utbygget til en "Weser-linje", eller om de bare er improvisert. Autoriteter mener at det først vil bli tale om et virkelig organisert tysk forsvar ved Elbens øvre løp, som utgjør en del av Berlins forsvarsområde. - Det opplyses at tyske panserdivisjoner (uten panservogner!) er overført fra Østfronten til denne kampsonen, bl.a. S.S.-divisjonen Viking.

Ruhr-lomma, hvor 100 000 tyskere sitter i fella, presses sammen fra time til time. General Model, som for enhver pris vil prøve å redde sine elitetropper, bl.a. fallskjermavdelingene, har gjort gjentatte desperate utbrytningsforsøk. To lange tog, fullastet med tyske soldater, som prøvde å komme seg gjennom Hamm, ble skutt i stumper og stykker. Fra de allierte hovedkvarter er det kommet en melding til de tyske soldatene: "Fortsatt motstand er meningsløs. La ikke deres overordnede drive dere til selvmord." Utenfor Ruhr-fellen slåss tyskerne som rasende for å forsøke å sprengne en åpning. Sør i lomma har 1. am. arme foretatt flere nye overganger over elva Sieg, og byen Siegen er rensset.

General Pattons styrker er i raskt tempo rykket forbi Eisenach, hvor tyskerne fortsatt gjør hard motstand, og er nådd fram til Gotha, 30 km øst for elva Werra, en av Wesers utløpere. Gotha ligger på

hovedvegen til Weimar og Leipzig og 30 mil fra marskalk Konjevs tropper ved Neisse. - Sør for Würzburg har 7. am. arme besatt en 25 km lang strekning ved Main-floden og rykker mot Nürnberg, som ligger 6 mil borte. - 1. franske arme har tatt Karlsruhe og errykket videre over Neckar til Heilbronn, hvor det kjempes i gatene.

I nærheten av Kassel fant amerikanerne en uhyre underjordisk ammunisjonsfabrikk, som var så godt kamuflert at de ikke oppdaget den før de hadde ferdes oppå den i flere dager. Et veldig ~~gylmatvare-~~ lager ble også funnet.

Østfronten.

Marskalk Tolbuchins elitetropper stormer fram langs de ideelle vegene gjennom Wiener-dalen til Wien. Byen ligger ikke lenger borte enn at de russiske soldatene kan skine kirkespirene. De første granatene er eksplodert i byens sentrum. Wiener-radioen stoppet alle utsendinger igår morges. Over innfallsvegene til hovedstaden ligger en kilometerlang støvsky, etter den endeløse strøm av russiske tanks, kanoner og lastebiler som ruller fram. Moskva-kringkasteren oppfordrer østerrikere som kjemper på tysk side til å ta med seg sine våpen og desertere, likeledes oppfordres sivilbefolkningen til å sabotere arbeidet på festningsverkené hvis de vil unngå at Wien lider samme skjebne som Budapest.

Sør for Wien har sovjetstyrker tatt den viktige byen Wiener-Neustadt og er nådd fram til Semmering-passet, inngangen til Alperne.

I Ungarn er Bratislava omringet fra tre kanter og heftige kamper pågår i byens forsteder. I hjørnet mellom Donau og den østerrikske grensa er byen Magyaróvár erobret, og den røde hær er rykket 30 km videre. I Tsjekkoslovakia er Kremnitsa i Karpaterne tatt med storm. - Bulgarske styrker har hatt god framgang i Jugoslavia og er nådd et punkt 80 km fra Zagreb. En venter at det med det allerførste vil bli foretatt et støt inn i Østerrike fra sør.

Italia.

Ved Commachio, nord for Ravenna, har 8. arme landsatt tropper bak de tyske linjer. Italienske patrioter har oppnådd kontakt med de allierte styrkene.

Luftkrigen.

De allierte bomber mål foran sine linjer - det vil idag se at de utstikker rutene videre framover, for oss. Luftkrigen har derfor krav på større interesse enn noensinne tidligere. - Sterke formasjoner av fly har myket opp området mellom Ammersfoort, sør for Zuidersjøen, og Bremen. Nordhausen, mellom Kassel og Leipzig, fikk hard medfart igår. Meget store styrker av tunge fly har de siste dagene angrepet ubåtverfter i Kiel og Hamburg. Berlin er også blitt bombet igjen. - Italiastasjonerte fly støtter den røde hærs operasjoner i Østerrike.

Fjerne Østen.

Amerikanerne har gjort landstigning på den sørligste øya i Suluhavet, mellom Borneo og Filippinene. Øya ligger bare 50 km fra oljefeltene på Borneo, som er av livsviktig betydning for Japan. Guerillatropper samarbeidet med amerikanerne ved okkupasjonen av flyplassene på øya.

Fra alle kanter.

Etterhvert som sammenbruddet nærmer seg i Tyskland, meldes det om stadig flere og flere sabotasje-handlinger mot tyske fabrikk. Det er særlig i Syd-Tyskland sabotørene er på ferde. Samtidig opplyses det at utenlandske tvangsarbeidere flykter over til befrierte. I Syd-Tyskland stikker arbeiderne ganske enkelt over den sveitsiske grensa hvor myndighetene forbereder seg på å ta imot masseinnrykking. Det bygges svære resepsjonsleirer, hver med plass til 1000 flyktninger, like innenfor grensa.

Siste.

Bratislava er falt. Gotha, Herford og Sohl er i de alliertes hender.

Møtet mellom de allierte hærene på Vestfronten og den røde hær kan ventes i nær framtid. Vegene mellom dem kan tilbakelegges på mindre enn 3 dager.

Vestfronten.

I Nederland rykket kanadierne igår 45 km fram og tok 9 over, deriblant Almelo. Arnhem er omgått av briterne i nord og kanadierne i sør, og de første allierte soldater er trengt inn i byen.

I nord-Tyskland støter to av Montgomerys hærer fram i lyn tempo. Briterne rykker mot Bremen, som ligger 3 mil borte. Diepholz, midtvegs mellom Osnabrück og Bremen er erobret. Faren for å bli definitivt avskåret er overhengende for de tyske troppene i Holland. - Andre styrker av 2. britiske arme går på mot Hannover, som fra sør også trues av amerikanerne. Flere bruhoder er opprettet på østsiden av Weser. Mellom Minden og Hameln (de to byene hvor henholdsvis briterne og amerikanerne satte over floden) er hele Wesers vestbredd i de alliertes hender.

Det er foretatt en omgruppering av styrkene på den nordlige del av vestfronten. 9. am. arme, som hittil har stått under Montgomerys kommando som en del av 21. armegruppe, er blitt tilsluttet 12. armegruppe, som består av 9., 15., 1. og 3. amerikanske armeer, under ledelse av general Bradley. Bradleys armegruppe teller hermed over 1 million mann. Det er den største hær som en enkelt mann noensinne har hatt kommando over i Amerikas historie. Fordelene ved omgrupperingen er innlysende. Montgomery kan forfølge sine seire i nord-Tyskland, uten å behøve å bekymre seg om sin høye flanke. Og 9. arme kan sammen med 1. arme helt ut hellige seg sin oppgave: Å tilintetgjøre Ruhr-lomma.

I Ruhr gjør tyskerne fortvilte anstrengelser for å slå et "åndehull" i den amerikanske forsvarsmuren omkring den, men forgjeves. General Eisenhower har sendt ut et opprop til de innesluttede tyske styrkene i Ruhr hvor det bl.a. heter: "Kast et blikk på kartet. Dere har ingen chanser til å unngå. Overgi dere. Dere vet at dere vil bli skikkelig behandlet, som krigsfanger." Fra alle kanter presser amerikanerne på. Dortmund ligger for øyeblikket i brennpunktet for operasjonene.

General Pattons 3. arme trenger videre fram gjennom midt-Tyskland. Etter erobringen av Mülhausen (ikke å forveksle med Muhlouse i Alsace) nærmer hans tropper seg Erfurt og Weimar. - Lenger sør truer 7. am. arme Fürth, den siste store byen før Nürnberg, og beliggende i dens umiddelbare nærhet. 7. armers høye flanke har forenet seg med 1. franske arme øst for Neckar, hvor de står mindre enn 30 km fra Stuttgart.

De siste 14 dager er det tatt 300 000 tyskere til fange på vestfronten. Onsdag ble det tatt 33 000. Dessuten har de allierte befridd tusenvis av utkendinger. Bleke og utmagrede, med fillene slengende om bena, men med strålende ansikter tar de imot sine befriere. Det første de får beskjed om, er å utnevne en troppsjef som skal ordne alle formaliteter til hjemreisen.

Østfronten.

Hele Ungarn er rensert for tyskere. Styrker av marskalk Tolbuchins arme er trengt inn i Wien og har nådd arbeiderbydelen Semmering, tross rasende tysk motstand. Fra nord trues den skjønne gamle keiserstad, som i utstrekning er Europas nest største by, med å omringes av marskalk Malinovskis tropper. Mektige russiske tankstryker er ført fram til Wiens omegn. Man mener imidlertid at disse ikke skal settes inn i kampene i selve byen, men at de skal tjene til å stanse alle tilførsler av tropper og forsyninger til tyskerne. - Jernbanen Wien-Linz er avskåret. - I Jugoslavia er Serajevo befridd av bulgarske og jugo-

hovedvegen til Weimar og Leipzig og 30 mil fra marskalk Konjevs tropper ved Neisse. - Sør for Würzburg har 7. am. arme besatt en 25 km lang strekning ved Main-floden og rykker mot Nürnberg, som ligger 6 mil borte. - 1. franske arme har tatt Karlsruhe og errykket videre over Neckar til Heilbronn, hvor det kjempes i gatene.

I nærheten av Kassel fant amerikanerne en uhyre underjordisk ammunisjonsfabrikk, som var så godt kamuflert at de ikke oppdaget den før de hadde ferdes oppå den i flere dager. Et veldig ~~gymnast~~matvare-lager ble også funnet.

Østfronten.

Marskalk Tolbuchins elitetropper stormer fram langs de ideelle vegene gjennom Wiener-dalen til Wien. Byen ligger ikke lenger borte enn at de russiske soldatene kan skime kirkespirene. De første grånatene er eksplodert i byens sentrum. Wiener-radioen stoppet alle utsendinger igår morges. Over innfallsvegene til hovedstaden ligger en kilometerlang støvsky, etter den endeløse strøm av russiske tanks, kanoner og lastebiler som ruller fram. Moskva-kringkasteren oppfordrer østerrikerne som kjemper på tysk side til å ta med seg sine våpen og desertere, likeledes oppfordres sivilbefolkningen til å sabotere arbeidet på festningsverkené hvis de vil unngå at Wien lider samme skjebne som Budapest.

Sør for Wien har sovjetstyrker tatt den viktige byen Wiener-Neustadt og er nådd fram til Semmering-passet, inngangen til Alperne.

I Ungarn er Bratislava omringet fra tre kanter og heftige kamper pågår i byens forsteder. I hjørnet mellom Donau og den østerrikske grensa er byen Magyarovar erobret, og den røde hær er rykket 30 km videre. I Tsjekkoslovakia er Kremnitza i Karpaterne tatt med storm. - Bulgarske styrker har hatt god framgang i Jugoslavia og er nådd et punkt 80 km fra Zagreb. En venter at det med det allerførste vil bli foretatt et støt inn i Østerrike fra sør.

Italia.

Ved Commachio, nord for Ravenna, har 8. arme landsatt tropper bak de tyske linjer. Italienske patrioter har oppnådd kontakt med de allierte styrkene.

Luftkrigen.

De allierte bomber mål foran sine linjer- det vil idag se at de utstikker rutene videre framover, for oss. Luftkrigen har derfor krav på større interesse enn noensinne tidligere. - Sterke formasjoner av fly har myket opp området mellom Ammersfoort, sør for Zuidersjøen, og Bremen. Nordhausen, mellom Kassel og Leipzig, fikk hard medfart igår. Meget store styrker av tunge fly har de siste dagene angrepet ubåtverfter i Kiel og Hamburg. Berlin er også blitt bombet igjen. - Italiastasjonerte fly støtter den røde hærs operasjoner i Østerrike.

Fjerne Østen.

Amerikanerne har gjort landstigning på den sørligste øya i Suluhavet, mellom Borneo og Filippinene. Øya ligger bare 50 km fra oljefeltene på Borneo, som er av livsviktig betydning for Japan. Guerillatropper samarbeidet med amerikanerne ved okkupasjonen av flyplassene på øya.

Fra alle kanter.

Etterhvert som sammenbruddet nærmer seg i Tyskland, meldes det om stadig flere og flere sabotasje-handlinger mot tyske fabrikker. Det er særlig i Syd-Tyskland sabotørene er på ferde. Samtidig opplyses det at utenlandske tvangsarbeidere flykter over til befrierte. I Syd-Tyskland stikker arbeiderne ganske enkelt over den sveitsiske grensa hvor myndighetene forbereder seg på å ta imot masseinnrykking. Det bygges svære resepsjonsleirer, hver med plass til 1000 flyktninger, like innenfor grensa.

Siste.

Bratislava er falt. Gotha, Herford og Sohl er nåde alliertes hender.

Møtet mellom de allierte hærene på Vestfronten og den røde hær kan ventes i nær framtid. Vegene mellom dem kan tilbakelegges på mindre enn 3 dager.

Vestfronten.

I Nederland rykket kanadierne igår 45 km fram og tok 9 byer, deriblant Almelo. Arnhem er omgått av briterne i nord og kanadierne i sør, og de første allierte soldater er trengt inn i byen.

I nord-Tyskland støter to av Montgomerys hærer fram i lyn tempo. Briterne rykker mot Bremen, som ligger 3 mil borte. Diepholz, midtvegs mellom Osnabrück og Bremen er erobret. Faren for å bli definitivt avskåret er overhengende for de tyske troppene i Holland. - Andre styrker av 2. britiske arme går på mot Hannover, som fra sør også trues av amerikanerne. Flere bruhoder er opprettet på østsiden av Weser. Mellom Minden og Hameln (de to byene hvor henholdsvis briterne og amerikanerne satte over floden) er hele Wesers vestbredd i de alliertes hender.

Det er foretatt en omgruppering av styrkene på den nordlige del av vestfronten. 9. am. arme, som hittil har stått under Montgomerys kommando som en del av 21. armegruppe, er blitt tilsluttet 12. armegruppe, som består av 9., 15., 1. og 3. amerikanske armeer, under ledelse av general Bradley. Bradleys armegruppe teller hermed over 1 million mann. Det er den største hær som en enkelt mann noensinne har hatt kommando over i Amerikas historie. Fordelene ved omgrupperingen er innlysende. Montgomery kan forfølge sine seire i nord-Tyskland, uten å behøve å bekymre seg om sin høyre flanke. Og 9. arme kan sammen med 1. arme helt ut hellige seg sin oppgave: Å tilintetgjøre Ruhr-lomma.

I Ruhr gjør tyskerne fortvilte anstrengelser for å slå et "åndehull" i den amerikanske forsvarsmuren omkring den, men forgesves. General Eisenhower har sendt ut et opprop til de innesluttede tyske styrkene i Ruhr hvor det bl.a. heter: "Kast et blikk på kartet. Dere har ingen chansen til å unnkomme. Overgi dere. Dere vet at dere vil bli skikkelig behandlet, som krigsfanger." Fra alle kanter presser amerikanerne på. Dortmund ligger for øyeblikket i brennpunktet for operasjonene.

General Pattons 3. arme trenger videre fram gjennom midt-Tyskland. Etter erobringen av Mulhausen (ikke å forveksle med Muhlouse i Alsace) nærmer hans tropper seg Erfurt og Weimar. - Lenger sør truer 7. am. arme Fürth, den siste store byen før Nürnberg, og beliggende i dens umiddelbare nærhet. 7. armes høyre flanke har forenet seg med 1. franske arme øst for Neckar, hvor de står mindre enn 30 km fra Stuttgart.

De siste 14 dager er det tatt 300 000 tyskere til fange på vestfronten. Onsdag ble det tatt 33 000. Dessuten har de allierte befridd tusenvis av utlendinger. Bleke og utmagrede, med fillene slengende om bena, men med strålende ansikter, tar de imot sine befriere. Det første de får beskjed om, er å utnevne en troppsjef som skal ordne alle formaliteter til hjemreisen.

Østfronten.

Hele Ungarn er rensset for tyskere. Styrker av marskalk Tolbuchins arme er trengt inn i Wien og har nådd arbeiderbydelen Semmering, tross rasende tysk motstand. Fra nord trues den skjønne gamle keiserstad, som i utstrekning er Europas neststørste by, med å omringes av marskalk Malinovskis tropper. Mektige russiske tanketryker er ført fram til Wiens omegn. Man mener imidlertid at disse ikke skal settes inn i kampene i selve byen, men at de skal tjene til å stanse alle tilførsler av tropper og forsyninger til tyskerne. - Jernbanen Wien-Linz er avskåret. - I Jugoslavia er Serajevo befridd av bulgarske og jugo-

slaviske tropper.
Fjerne Østen.

Tross de glimrende nyheter fra frontene, er Molotovs oppsigelse av nøytralitetspakten med Japan, det altoverskyggende emne i verdenspressen. Politiske autoriteter betegner dette som en av de største internasjonale hendinger under krigen. Pakten som lød på 5 år, utløper først neste år. At Russland har sagt den opp allerede nå, betyr ikke at Sovjet straks vil erklære Japan krig. Men London mener begivenheten vil få raske og vidtrekkende konsekvenser. Japanerne kan ikke lenger konsentrere hele vekten av sin styrke mot amerikanerne og briterne, men må også stasjonere tropper ved den russiske grensa i nord for påkommende tilfelle. I Washington ble oppsigelsen hilst med udelt glede. Man mener den vil komme til å forkorte krigen.

Holland.

Etter at Holland gjennom de siste begivenheter atter er kommet i forgrunnen, offentliggjøres detaljer om det martyrium folket har gjennomgått.

Fra første dag gjorde hollenderne opprør mot den tyske besettelsen. Med åndelig og materiell sabotasje satte de seg til motverge. Tyskerne plyndret dem til skinnen, ribbet fabrikker for lagre og maskiner-kontorer for alt utstyr. De ødela systematisk havner og dokkanlegg og satte 1/4 av landet under vann. Hva det betyr av tapt avling, tapt eiendom og tapt lykke, sier en hollender-kan ikke beskrives.

I Holland fins det tusenvis av barn som har levd i dekning på landet 4-5 år. De husker ikke sine foreldre eller vet hvem de selv er. Pleieforeldrene har måttet gjøre alt for å få dem til å glemme hva de heter, hvor de kommer fra etc., for et troskyldig ord fra et barn har mer enn en gang bragt fengsel og død over foreldrene. Mange små som har levd i undergrunnsbevegelsens hovedkvarter i Årevis, vet ikke hva et hjem vil si, vet ikke engang hvem foreldrene deres er. Alene har de måttet slit seg gjennom det vanskelige livet.

Var tilværelsen har for hollenderne de første år, ble det mange ganger verre etter jernbanestreiken, som begynte sept. 1944 og varte 6 måneder. Da de hollandske jernbanefolk fra det allierte hovedkvarter fikk ordre om å sabotere arbeidet, forlet 30 000 jernbanearbeidere og funksjonærer momentant sine arbeidsplasser. All togtrafikk stoppet, alle kontorer sto forlatt. Tyskerne ble rasende og foresatte seg å kue hollenderne. De satte igang razziaer etter alle menn. I Rotterdam kom det så brått på befolkningen at 50 000 ble tatt. Alle mannfolk som var igjen gikk i dekning. (Man har vanskelig for å forstå at det overhodet kunne la seg gjøre i det flate, oversiktlige landet. Det gikk, fordi alle sto solidarisk, og ingen tenkte på at de utsatte seg for dødsfare ved å huse sine landsmenn). Tyskerne stoppet mattilførselen til de store byene under påskudd av at det ikke gikk tog-en tom utflukt ettersom levnetsmiddelomsetningen i Holland alltid har foregått med lastebiler. Befolkningen fikk to stykker brød om dagen. De hadde ikke kull, gass eller elektrisitet. Tusenvis av kvinner og barn søkte ut på landet for å lete etter noe å spise, mennene vågde ikke vise seg, av frykt for å bli tatt til "arbeidstjeneste".

Idag stuper store og små av mangel på mat. 8 av 10 spebarn dør. I Amsterdam omkommer daglig 40 mennesker av sult. Et brød koster mellom 100 og 150 kroner på svartebørs, men er så godt som aldri å oppdrive. En kokt potet koster to kroner, 1 kg potetskrell - til menneskeføde - to kroner. - "Vi ber ikke om medlidenhet," het det i en henstilling forleden fra den hollandske hjemmefront til de allierte, "for vi vet hva vi kjemper for. Men vi gjør hele verden oppmerksom på at et gammelt kulturfolk trues med utryddelse av mangel på mat."

Siste.

1. kanad. arme er rykket fram 30 km fra Almelo og har nådd Coevorden ved den hollandsk-tyske grensa. - Eisenach er falt. Kommandanten nektet å overgi byen som deretter ble tilintetgjort.

Den siste kneiken.

Så går vi inn i det sjette okkupasjonsåret. En ufattelig tanke dengang marerittet startet for 5 år siden. Men la oss ikke se tilbake. Ikke gjøre børen dobbelt tung å bære ved i tankene å gå om igjen den uendelig lange vegen, som ligger bak oss. Vi kjenner alle merkesteinene på den vegen. Tvang og terror, sorg og savn, lidelser og angst. Vi skal se framover. Er det igrunnen no bedre?, vil mange si nettopp nå om dagen. Blir ikke den siste bakkekneiken som står igjen, før vi øyner målet den tyngste å streve seg oppover, de siste kravene som stilles til oss de sværeste? Jo, kanskje blir de det. Vi vet ikke hva som ligger foran oss. Vi vet bare at den anden som har båret vår kamp hittil, den må vi holde levende den siste del av vegen. Vi vet at vi ikke lenger er de samme menneskene som vi var den 9-april-dagen for fem år siden. Vi er blitt seigere, hardere, mer utholdende, men først og framst mer offervillige. Og sist, men ikke minst, vet vi at målet er innen synsvidde. At neste 9. april er marerittet over.

Det brennende spørsmålet nå da krigen på kontinentet på det nærmeste kan sies å være avsluttet og bare okkupasjonen av Tyskland står igjen, er dette: Hvordan vil det gå her i Norge? Et spørsmål som særlig har fylt alle sind, etter at den norske Amerika-sendingen søndag formiddag meddelte at den norske regjeringen i London hadde bedt Sverige om hjelp til å jage tyskerne ut av Norge. Denne meddelelse er ikke blitt bekreftet i noen senere sending, og det forlyder at den skal være dementert i Sverige.

Ingen vet noe om utgangen på krigen heroppe. En kan bare resonnerer seg fram til de muligheter som foreligger. Den tyske militærmakten i Norge er sterk, men ikke så sterk at den kan føre noen lengere kamp mot allierte krefter, som kan settes inn nårsomhelst i det øyeblikk Tyskland er okkupert. Tyskerne vet det og gir åpent uttrykk for det. Bortsett fra en liten del av de militære og noen få tusen fanatiske SS-tropper er soldatene heroppe lut lei av krigen og ikke minst av sin egenpolitiske ledelse. De har bare ett ønske, de vil hjem-hjem til sitt eget land. Det er bare en ting som kan bringe disse, det store flertall, til å kjempe videre i Norge. Det er provokasjoner, enten direkte fra oss norske eller fra Gestapo og SS. Gestapo ønsker intet heller enn at vi skal framprovosere en kamp som vil tvinge Wehrmacht til å gå sammen med SS og Gestapo mot nordmennene. Det står til oss selv å holde hodet klart og unngå den faren. Det annet alternativ, provokasjoner fra Gestapos side, som tvinger oss til kamp, kan vi ikke avverge. Men vi har lov til å håpe at den situasjonen ikke skal oppstå - vi har lov til å håpe at Wehrmacht vil følge sin linje og trekke seg tilbake til Tyskland hurtigst mulig, uten kamp. Og vi har plikt til å leve i det håpet - ikke gi etter for svartsyn og ikke gi næring til pessimistiske rykter, som bare tjener til å svekke vår kraft.

9. april i London.

I London ble 5-årsdagen for invasjonen minnet med en norsk-dansk gudstjeneste i Westminster Abbey, hvor biskop Arne Fjellbu og den danske pastor Sandbæk forrettet. Det var første gang i den berømte kirkes historie, at det ble preket og bedt på dansk og norsk. Tilstede var Kongen, Kronprins Olav, den norske regjering og representanter for 20 nasjoner.

Først ble den engelske nasjonalsang sunget, dernest den norske og danske. Tre frivillige fra hvert land bår det norske og danske flagg opp i koret og la dem på høyalteret. Så ba den danske presten en bønn som konkluderte i disse ordene: "Herre, vær med våre folk, og la dem holde ut også i denne siste tid, mens de forbereder seg til den avgjørende kamp."

Under salmen som fulgte, ble biskop Fjellbu ført opp til prekestolen. I gripende ord tolket han de følelser, som besjeler det danske og norske folk denne siste 9. april, før frihetens time slår. "Danmark og Norge står idag samlet om et sorgens minne: den fryktelige dagen, da to fredelige folk ble tatt med vold og makt. Tyrannene forsøkte med alle

midler å knekte vår sjel.- Da Danmark reiste seg til heroisk kamp, fyltes alle norske hjerter med glede. Etter det er vi blitt et broderfolk som aldrig før i historien. Vi kappes om å hedre hverandre.- Meget skal vi glemme fra disse årene, men meget skal huskes. Da skal aldrig bli glemt, som satte livet til i kampen. De måtte dø, fordi de, som evangelisten sier, strakte seg etter det som er foran. Men de skal leve i vårt land som vitnesbyrn om at ånd aldrig skal dø. Frukten av deres ofre, skal vi høste i det nye Norge.- La oss, som de døde gjorde, strekke oss etter det som er foran. Vi skal ikke glemme at det som skjedde 9. april er den dypeste krenkelse av alt som er sant, hellig og rett. Gud vil ikke at synd skal tildekkes, men avdekkes, ikke glemmes, men erkjennes. Det må bli klart for all verden, at det som hendte 9. april og har foregått år etter år i vårt land, det må aldrig mer kunne skje. Et folks rettsbevissthet er dets dyreste eie.-

Vi skal ikke stampe i det forgangne, men vi skal huske hva det var som samlet oss, fylte våre sinn i de tunge tider: Kampen for de evige verdier som hele vår kultur bygger på, sannhet, frihet, kjærlighet, og godhet. Krigen samlet oss, gjorde oss til ett folk. La ikke freden gjøre oss til små flokker.

Frihetens time vil snart slå", sluttet biskop Fjellbu med kraftfull, beveget stemme. "Dagen er nær. Stundom er det som våre hjerter måtte briste av lykke i forløsningens time. La ingen av oss medvirke til at gleden forstyrres."

Vestfronten.

Søndag landet allierte flybårne tropper i et stort område i nærheten av Zeuidersjøen i Nederland. Kanadierne, som rykket fram fra sør, har oppnådd kontakt med dem. Andre stryker fra 1. kanad. arme har tatt Meppen ved Ems-floden og satt over elva 60 km fra Emden.- Britiske tropper står umiddelbart foran Bremen. Landevegen Bremen-Hannover er avskåret. Hannover er utflankert av briterne fra nord og amerikanerne fra sør. Andre amerikanske formasjoner har passert Hannover, inntatt Hildesheim og står snau 30 km fra Braunschweig.

Avdelinger av 1. 9. og 3. amerikanske arme deltar i kampene for å uskadeliggjøre tyskerne som er innsluttet i Ruhr-lomma. Gelsenkirchen og Essen er erobret, og troppen er nådd fram til Dortmund.- Formasjoner fra 1. am. arme er gått over Weser på et nytt sted og har erobret universitetsbyen Göttingen, hvor 15 000 sårede tyskere var etterlatte. Panserkolonner fra 7. arme har inntatt byen Schweinefurt og knust all motstand i Würzburg, mens andre styrker har omringet Heilbronn.- Lengst i sør støter 1. franske arme østover fra Karlsruhe. De har inntatt Pforzheim og står 20 km fra Stuttgart.

I nærheten av Gotha tok amerikanerne forleden et eventyrlig krigsbytte. I en saltmine kom de over hele den tyske beholdning av gullbarrer, ialt 100 tonn. Desuten 3 billioner tyske mark, 2 millioner amerikanske dollars, 100 000 eng. pund, 100 millioner franske francs, og store summer i norsk, spansk, portugisisk og tyrkisk mynt. Ennvidere uerstattelige kunstverker, bl. a. malerier av Rembrand, van Dyck og Dürer.- I februar evakuerte tyskerne for sikkerhets skyld den tyske riksbanks gullbeholdning fra Berlin til saltminen i Midt-Tyskland, hvor de trodde skattene vel forvart. Da så de allierte begynte å rykke fram i lyn tempo, ble myndighetene grepet av panikk og sendte direktøren for riksbanken ned for å ordne med tilbakesendelse til Berlin. Men da var det allerede for sent. Hele byttet falt i de alliertes hender.

I helgen bombet flere tusen tunge amerikanske bombefly mål i Nord-Tyskland og møtte for første gang på lenge organisert motstand fra Luftwaffes side. 105 tyske fly ble skutt ned i lufta, 116 ødelagt på bakken.

Østfronten.

Russiske styrker rykker mot Wiens sentrum. 5 av byens 20 bydistrikter er erobret, plus de 3 største jernbanestasjonene.- Den røde hær er trengt inn i Königsberg og kjemper i gatene.

Halvparten av Tyskland er besatt av de allierte.- Hannover er erobret. Bremen omringet, og Braunschweig under ild. - Kanadierne står 30 km fra Emden, briterne 80 km fra Hamburg og 3. am. arme 80 km fra den tsjekkoslaviske grensa, nord for Koburg.- Königsberg er tatt, og Wiens fall kan ventes nærsomhelst.

Vestfronten.

De allierte hærene i vest-Tyskland er å likne med en mektig flod som i vårløsningen er gått over sine bredder, fosser utover det omkringliggende land og bryter ned alt som kommer i dens veg. Det er ikke lenger mulig å streke opp linjer på kartet, for å markere hvor frontene går. Det eneste en kan gjøre, er å peke på støtninger, og på hvor hovedkampene foregår.

I Nederland har 1. kanad. arme tatt byen Deventer og er nådd fram til Meppel, like ved Zuiderzjøen. Mellom Coevorden og Groeninge har de flybårne britiske styrkene fått kontakt med kanadierne og har avskåret tyskernes retrettveger ut av landet. Det anslås fra alliert hold at 100 000 tyskere er innelåst i dette område. -Det er imidlertid ikke lenger bare tale om å avskjære veger. Målet for Montgomerys nærmeste operasjoner er å isolere de tyske Nordsjøhavnene, Emden, Wilhelmshaven, Cuxhaven og Hamburg. General Eisenhower har i den anledning sendt ut et opprop til havnearbeidere og funksjonærer i disse byene, hvor det heter: "De tyske divisjonene i vest er i oppløsning. For å forhale nedlaget vil SS-fanatikere i siste øyeblikk prøve å ødelegge havner og dokkanlegg. Det kommer an på deres holdning, hvilken skjebne som skal bli deres by til del. Følg nedenstående instruksjoner for å redde byene deres: Unndra dere enhver form for forsvarsinnsats. Hold oppsyn med folk som dere kan mistenke for å ville ødelegge havnen. Pass på hvor miner faller og meld straks av til rette vedkommende. Sørg for at ingen fjerne er de lagrene dere har av levnettsmidler og drivstoff."

I Bremen-området er stormen begynt. Tyskerne yter sterk motstand. Briterne går på fra flere kanter. En kile støter nordvestover til Oldenburg, hvorfra vegen går direkte til Wesermunningen, 45 km borte. Bremen-avsnittet ble overøst med bomber, før storangrepet tok til.

Ved Hannovers erobring, som ble foretatt av 200 infanterister, ble ialt 5-fem-amerikanske soldater drept. Kampene om innfallsvegene til byen hadde vært harde, men i selve byen var det ingen motstand. Borgermesteren, 3 generaler, 5 oberster og en rekke høye nasister ble tatt til fange. Da de allierte trengte inn i byen, hadde utenlandske arbeidere praktisk talt overtatt styret. - Fra Hannover er 9. am. arme rykket videre nordover mot Celle og har avskåret autostradaen til Hamburg. Celle ligger 10 mil fra Hamburg. - Andre am. avdelinger er gått sørøstover fra Hannover og er nådd fram til Braunschweig, hvor heftige kamper er igang, etter at den tyske kommandanten i byen avslo å kapitulere. Sør for byen rykker amerikanske kolonner mot Magdeburg, 8 mil borte. Fra Magdeburg til Berlin er det 11 mil.

På den nord-sørgående riksvegen mellom Braunschweig og Erfurt har 3. arme tatt byen Nordhausen, 88 km fra Elben, før denne når Magdeburg. Nordhausen er den østligste byen de allierte har erobret hittil. - I Erfurt-området lenger sør, venter man at amerikanerne nærsomhelst skal gå til nytt storangrep. De svære bombetoktene mot Leipzig tyder på at framstøtet vil gå i retning av denne byen, som er det viktigste trafikknutepunktet tyskerne har igjen. 8 mil skiller de allierte hærene fra Leipzig. Avstanden mellom 3. am. arme nord for Koburg og den tsjekkoslaviske grensa er også 8 mil.

I Ruhr-lomma, som er presset sammen til halvparten av hva den var, er 46 000 tyskere tatt til fange. Siegburg ble erobret igår.- 7. am. arme fortsetter å utbygge sine bruhoder langs Main-floden.

Schweinefurt er utflankert, og amerikanerne nærmer seg Bamberg, 25 km borte. Lengst i sør befinner 1. franske arme seg 15 km fra Stuttgart.

I nærheten av Mühlhausen tok de allierte blant andre fanger 285 funksjonærer fra det tyske utenriksdepartement. Likeledes en hel del høyere jernbanefunksjonærer. De hadde evakuert fra Berlin til "trygge områder."

Østfronten.

Så skånsomt som mulig tar russerne Wien i besiddelse. For ikke å ødelegge mer enn høyst nødvendig har sovjetstryrkene ikke brukt artilleri, men maskinpistoler under gatekampene. Enhver organisert tysk motstand er opphørt. 9/10 av byen er rensert, bare den nordlige bydelen Florisdorf står igjen. Wienerne dukker i stadig større antall fram fra sine tilfluktsrom og skjulesteder og hjelper russerne på alle måter. For enhver pris vil de undgå at deres herlige hovedstad, (som idag presenterer seg vakrere enn noensinne i vårsolen med epletrær i blomst overalt) skal lide Budapests skjebne. - Nord for Bratislava har Malinovski hatt ny framgang i retning mot Brünn. - Ved erobringen av Königsberg, den siste festningen i Øst-Prøyssen, ble 92 000 tyskere tatt til fange, deriblant 4 generaler, og 42 000 drept. Svære forråd av levnettsmidler ble funnet og et rikt krigsbytte ble tatt.

Luftkrigen.

Verfter i Kiel og Hamburg og et større antall flyplasser mellom Berlin og Magdeburg - deriblant en forsøks-flyplass - har vært utsatt for gjentagne og konsentrerte angrep. Igår ble Nürnberg og Bayreuth hardt hjemsoekt. - Luftwaffes siste flystyrker later til å skulle bli ødelagt på bakken. Fra det allierte hovedkvarter meddeles at allierte fly i januar ødela 174 tyske fly på bakken, i feb. 586, i mars 1 119, og i desember 10 dager av april 2 000 fly.

Italia.

Støttet av ytterst sterke flyavdelinger er 8. arme gått til angrep ved Lugo, 40 km sør for Bologna. Etter å ha satt over Cennioselva er de rykket 4 km fram på en 12 km bred front og er trengt inn i tyskeres forsvarslinjer i Podalen. Italienske frivillige deltar i kampene. - 5. arme har tatt Massia.

Fra vår egen front.

Forleden oppsto mytteri på det store tyske luftvern batteri på Vestre Holmen. Batteriet var opprinnelig betjent av 200 mann, men bare 50 var igjen. 4 av dem ble skutt og 1 kom seg unna. - Det forlyder også at tyske tropper, som skulle ombord i en båt i Filipstad langfredag nattet å gå ombord. Dermed ble det slått luftalarm for å holde folk borte, og soldatene ble stiltopp på kajen og truet med å bli skutt. Tilslutt lot de seg innskipe.

I Bygdø Alle 117 drepte Gestap to unge nordmenn i forrige uke. Tyskerne brøt seg inn i leiligheten, som tilhørte et fravarende ektepar og satte seg til å vente på at noen skulle komme. Tilslutt ankom en av dem som benyttet leiligheten. Han ble skutt ned. Like etter kom nr. 2, som også momentant ble drept. - Tyskerne gjorde et stort funn av dynamitt. En kvinnelig angiver har vært med i spillet.

Fra alle kanter.

Etter at 20 danske lektere og bjergningsbåter forleden ble ført til Sverige av danske patrioter, har tyskerne stoppet all trafikk i danske havner. Selv ikke fiskerbåter får komme ut eller inn.

Siste.

De alliertes tempo blir mer og mer svimlende. Etter en framrykking på 80 km har 1. am. arme nådd Elben ved Magdeburg. - Koburg er erobret og allierte styrker kjemper i Erfurts forsteder. - Styrker fra 7. arme er trengt inn i Schweinefurt. - I nord står allierte kolonner 18 km fra Nordsjøen. - I Ruhr er Essen besatt og Duisburg helt rensert.

President Roosevelt.

President Roosevelt satt i godt humør foran peisen på sitt landsted og ble malt av en venn, da han plutselig fikk voldsom hodepine. 3 min. etter besvimte han og 2½ time senere var han død. Mrs. Roosevelt ble budsendt og kom i fly fra Det Hvide Hus. "Jeg er mere bedrøvet for Amerikas og verdens skyld, enn for vår", uttalte hun.

Så snart det tragiske budskap ble kjent, begynte kondolanser fra høy og lav i Amerika og alle allierte land å strømme inn. Kong George har påbudt en ukes hoffsorg i England. Churchill, som fikk meddelelsen umiddelbart før Underhuset skulde begynne sine forhandlinger, var synlig beveget, da han reiste seg og uttalte: "Med den dypeste sorg har Underhuset mottatt budskapet fra den annen side av Atlanteren om president Roosevelts bortgang. Hans utrettelige kamp for de undertrykte, har vunnet ham evig ære og ærbødighet. Stor-Britannia har i ham mistet en trofast venn, og selv har jeg lidt et tap, som ikke vil kunne erstattes. Det sømmer seg ikke idag at vi fortsetter vårt arbeid. Som en hyldest til den avdøde minne vil jeg foreslå at vi hever møtet." Ved neste seanse i Underhuset vil de forskjellige partiledere holde minnetaler over presidenten.

"Menn ble bleke, da de hørte om hans død", het det om admiral Nelson. Det samme kan sies om president Roosevelt. Hos alle frihetselskende folk har hans bortgang vakt den dypeste sorg. Hans liv gikk opp i å tjene menneskeheten. Han sparte seg aldrig. "Jeg hater krigen", uttalte han en gang, "men jeg foretrekker den for urettferdighet og grusomhet." Hans mål var å frigjøre de undertrykte og skape fred mellom nasjonene. Det er bittert, skriver en London-avis, at skaperen av verdensfreden ikke skulle få oppleve å se det stolte resultat av sitt arbeid. Men han fikk visshet for at seiren er vår. Hans varme, vibrerende stemme, som kom til oss gjennom eteren og holdt motet oppe hos oss i krigens mørkeste timer, vil fortsette å lyde. Og med glede vil vi minnes hva han sa.

Kronprins Olav holdt igår aftes en varmt følt minnetale over Amerikas store sønn. "Vi nordmenn har grunn til å være ham evig taknemnlige for den forståelse og interesse han alltid viste vår kamp", sa kronprinsen. "Det verk han gjorde vil bli fortsatt og bli til lykke for menn og kvinner i alle frihetselskende land." - Fra alle offentlige bygninger i London vajet igår flagget på halv stang.

Vestfronten.

9. amerikanske arme har slått alle rekorder ved å rykke fram 100 km på en dag. Både nord og sør for Magdeburg er amerikanerne gått over Elben. Nordøst for byen står de 8 mil fra Berlin. På en 150 km bred front marsjerer de mot den tyske hovedstad - praktisk talt uten å møte noen motstand. - I Magdeburg pågår framdeles gatekamper.

1. am. arme står i Halles og Leipzigs forterreng. På en dag tok de 26 000 tyskere til fange, hvilket betegner toppprestasjon hittil. Sørvest for Leipzig har 3. arme tatt Jena og Weimar og 53 andre byer og har satt over Saale. - I Bayern er andre enheter rykket 25 km østover fra Koburg og befinner seg mindre enn 5 mil fra den tsjekoslovakiske grensa.

I Nederland er styrker fra 2. britiske arme gått over elva Ijssel og har etablert et bruhode som er 6 km bredt og 3 km dypt. Briterne står i utkanten av Arnhem. Kesselring fører i all hast fram alle de soldater han kan få skrappt sammen til dette område, bl.a. marinegaster og ubåtmannskaper. - I Nord-Holland nærmer kanadierne seg Groeningen.

Tyskerne gjør sitt ytterste for å hindre de allierte i å nå fram til Nordsjøen. De klarer imidlertid ikke å stanse briterne, som avanserer uanfektet mot Emden, bare 2 mil borte. - I Bremen-avsnittet er britiske styrker gått over elva Aller og har opprettet 3 solide bruer på østbredden, hvorfra de rykker videre mot Hamburg. Byen Celle, som ligger lenger sør ved Aller og er et særdeles viktig trafikknutepunkt, ble erobret av de allierte torsdag.

Østfronten.

I en dagsorden fra marskalk Stalin igår aftes ble det kunngjort at Wien er falt. Over hele byen vajer østerrikske flagg og gleden er ubeskrivelig. - Under kampene om Wien er det siden 16. mars tatt 130 000 fanger. 11 tyske panserdivisjoner er nedkjempet.

Øst for Wien rykker den røde hær mot Graz, Linz og Bayern. Sovjetstyrker i Graz-området erobret igår 40 bebodde steder.

Italia.

8. arme fortsetter å utvide bruhodet ved Salerno, til tross for at tyskerne har satt igang heftige motangrep med stor innsats av Tigertanks. - 5. arme, på vestkysten, har erobret Carraro og nærmer seg den viktige flåtehavnen Spezia. - Franske styrker er gått til angrep ved den fransk-italienske grensa. General Clark, øverstkommanderende for de allierte styrker i Italia, har advart italienske patrioter bak de tyske mot å tre fram i åpen aktivitet. Det er ennå for tidlig, men stunden vil snart være inne.

Fra vår egen front.

I Lillehammertraktene har det vært foretatt mange arrestasjoner i det siste. I påsken ble 100 unge menn tatt, og hyttene i byens omegn ble undersøkt. Noe tidligere hadde tyskerne oppdaget våpen på Fakstad gård, hos banksjef Bjørnstad i Fåberg Sparebank. Sønnen ble arrestert. - Senere trengte de inn hos fabrikant Bjørklun, hvor sønnene kom seg undan. Deretter ga de rasende tyskere seg til å mishandle faren, mens moren så på og peppret veggen med maskingeværkuler. - På Sell i Gudbrandsdal omringet tyskerne en bondegård, hvor flere fallskjermjegere lå i dekning. Et par ble drept og noen knepet. Bonden selv mistet livet, og gården ble svidd av. - I Odalen ble 40 unge menn nylig arrestert som mistenkte for å tilhøre militærorganisasjoner.

På Dombås har tyskerne et fengsel, hvor de tyske fangene blir behandlet om mulig verre enn de norske. Tyskerne er lykkelige, hvis de kan få overlatt noe poteteskrell av sine norske medfanger.

Fra alle kanter.

Danske patrioter gjorde igår et flott kupp. De bemektiget seg 1800 tonneren "Thula", som går i fart mellom København og Oslo og i den senere tid har vært brukt til troppetransporter. - Da "Thula" var kommet ut i rom sjø, fikk besetningen øye på en liten jolle med 5-6 mann ombord, som tilsynelatende var i havsnød. De "skipbrudne" signaliserte til "Thula", som stoppet og tok dem ombord. Ikke før hadde de satt foten på dekk, før de med maskinpistoler tvang kapteinen og styrmannen vekk fra styrehuset. To navigasjonskyndige patrioter overtok styringen og satte kurs mot Sverige. - Hele kapringen foregikk meget pent. Selv skipsjournalen var ført a jour. "Kl. 18.06 overtok jeg skipet "Thula" etter Frihetsrådets ordre." Og nedenunder sto det med kraftig skrift: "SS "Thula" var dansk, er dansk og skal færtsette å være dansk. Leve det fri Danmark."

6 danske angivere er kidnappet av danske patrioter og deportert til Sverige, hvor de straks ble internert. Denne nye framgangs måte overfor de forhatte "stikkere" er benyttet for å hindre at tyskerne eller Hipofolkene skal ta repressalier blant frihetskjemperne.

Den spanske regjering har avbrutt den diplomatiske forbindelse med Japan p.g.a mordet på den spanske konsul i Manila og de japanske grusomheter mot spanske sivile.

Siste.

Over Paris radio ble det inatt meldt at britiske fallskjermtropper er sloppet ned 25 km fra Berlin, og at de har oppnådd kontakt med de mest framskutte avdelinger fra 9. arme. - 3. amerikanske arme står 11 km fra Leipzig.

Send avisen videre!

Penger og patriotisme.

Et spørsmål som interesserer oss alle er: Hvilken verdi vil vår krone få når krigen er slutt?

Det fins folk - og det gjerne folk med liten eller ingen finansiell innsikt - som går rundt og skremmer sine medmennesker med at kronen vil komme til å bli helt verdiløs, så det bare gjelder å få kjøpt et eller annet for pengene, før det blir for sent. Det betales f.eks. priser for malerier, smykker og innbo, som ikke på noen måte tilsvarer deres verdi. Dette må stemples, ikke bare som uforstandig, men også som skadelig, da det bidrar til å svekke tilliten til kronens kjøpekraft.

Etter den økonomiske påkjennning som vårt land har vært utsatt for i de siste 5 år, må vi regne med at kroneverdien fra før krigen ikke kan opprettholdes. Men vi kan også regne med at det fra myndighetenes side vil bli gjort alt for å unngå den forferdelige katastrofe som det ville være for landet om kronen ble verdiløs. Med den økonomiske erfaring og det tekniske apparat vi er i besiddelse av idag, lar dette seg gjøre.

Spranget fra full verdi til verdiløshet er imidlertid langt. Det kan tenkes at kronen vil settes til f.eks. det halve av verdien før krigen. Da vil alle som har plasert sine penger i realverdier, bygårder, landeiendommer, aksjer, teoretisk få den dobbelte verdi av hva de hadde før, mens folk med kontanter, penger i banken og obligasjoner vil se sin formue redusert til det halve. Man kan imidlertid gå ut fra at denne verdi-forøkelse eller forringelse vil bli regulert ved beskatning, slik at byrdene blir fordelt så rettferdig som mulig. På den måten vil vi kunne redde vår krone.

Den enorme gjeld vi sitter igjen med etter krigen må alle, rik og fattig, være med på å betale. Det vil ikke nytte for noen å forsøke å "redde" sine penger. Myndighetene vil øve den skarpeste kontroll og vil med hard hånd slå ned på alle, som gjør forsøk på å unndra seg denne borgerplikt. Likesom det har vært en selvfølge for alle å være med i kampen for Norge under krigen, må det bli en selvfølge å vise seg som god patriot når regningen presenteres og det vanskelige gjenreisningsarbeidet skal begynne. Det gjelder ikke først og fremst å redde unna midler til eget bruk, men lojalt å støtte det felles beste. La oss, hver i vår krets, søke å få innarbeidet den oppfatning at det er en æressak for hver av oss å bidra til at gjelden blir så rettferdig betalt som mulig.

Vestfronten.

Den tyske overkommando har utnevnt Kesselring til øverstbefalende for troppene i Nord-Tyskland, mens general Busch har fått kommandoen over Sør-Tyskland. Det var på høye tid denne desentralisering innen den tyske hærledelse fant sted: General Pattons 3. arme er iferd med å kløve Tyskland i to etter en rett vest-øst-gående linje Köln-Eisenach-Chemnitz - den tsjekkosllovakiske grense. Amerikanerne befinner seg 8 km fra grensa. Byen Zeitz er omgått, og troppene rykker mot Chemnitz og Dresden. Tyskerne gjør forbitret motstand, men det amerikanske artilleriet soper det tyske forsvaret unna.

I sør har 7. arme erobret Bamberg og Bayreuth og nærmer seg Nürnberg, som bare ligger vel 1 mil borte. - I Magdeburg-avsnittet kjemper tyskerne fanatisk for å verge innfallsportene til rikshovedstaden. Den am. 9. arme, som rykker fram på en 160 km bred front, møter sterkere og mer organisert motstand enn noen gang siden de satte over Rhinen. P.g.a. militær sensur kan deres posisjoner mellom Magdeburg og Berlin ikke nærmere angis. Det er imidlertid en pekepinn at Potsdam søndag ble kraftig bombet. Mellom Magdeburg og Leipzig har 9. og 1. arme fått kontakt med hverandre ved Köthen. Derved er en ny lomme på 550 km² dannet. I dette avsnittet ble det bare igår tatt 43 000 fanger.

Nord for ~~Magdeburg~~ har 9. arme tatt Stendal, under framrykking fra Ulzen, sørst for Hamburg, og er nådd fram til Wittenberge, som nektet å kapitulere og derfor blir skutt sønder og sammen. Ulzen er et viktig trafikknutepunkt. Den er helt ranset for tyskere. - 2. brit. arme står 3 km fra Bremen. Britiske tanks er rykket 19 km fram i et dobbeltstøt mot Hamburg over Scheessel og Celle.

På en 200 km bred front, mellom Hamburg og Groeningen i Nederland, presser de allierte tyskerne mot havet. Forbindelseslinjene til Jylland truer med å avskjæres. Polske tropper av kanadiske arme står ved Ems-munningen. Etter en framrykking på 45 km i løpet av 12 timer nådde kanadierne søndag fram til Nordsjøen og sprer seg vitteformig langs kysten. Holland med sine 100 000 tyske soldater er dermed helt låst inne.

Etter at 1. og 9. arme er møttes i Ruhr-lomma, er denne splittet i to. Motstanden ebber ut, flere og flere overgir seg og likvideringen av resten av troppene vil snart være tilendebragt. "Ruhr-lomma har praktisk talt opphørt å eksistere," telegraferer en korrespondent. Den eneste større by som ennå ikke er besatt er Düsseldorf.

Ved Gironde-munningen utenfor Bordeaux, hvor franske styrker under general Leclerc gikk til angrep igår etter et forferdelig bombardement, er byen Royan erobret. Franske og kanadiske flåtestyrker deltok i kampene. "Det var oppløftende å se den franske flåte i aksjon igjen," skriver en korrespondent.

Østfronten. "Den jødisk-bolsjeviske erkofiende har startet en offensiv fra den sentrale Oderfront, øst for Berlin." Med disse smakfulle vendinger innledet Hitler en dagsbefaling han utstedte igår. Etter å ha omtalt de fryktelige følger et russisk gjennombrudd ville ha for Tyskland, sa han videre: "Enhver tysker som oppfordrer til retrett eller kapitulasjon, skytes, uansett hvilken rang han innehar." Moskva har hittil forholdt seg taus om utviklingen.

Vest for Wien har russerne tatt St. Pölten og står 8 mil fra Linz. - Tolbuchins og Malinovskis tropper har fått samband med hverandre, nord for Donau. - Pillau, utenfor Königsberg, ligger under stadig ild. Kaier og dokker er tettepakket med tyskere som prøver å slippe bort. Tankene går til Dunquerque ...

Italia. Hele den allierte front i Italia trådte igår i aksjon, etter et rekordangrep fra luften med 3 750 utflygninger på en dag. 5. armers front går i en bue til 15 km fra Bologna. 8. arme har inntatt Imbola og er rykket 20 km videre fram. - Tyskerne har 26 divisjoner i Italia, hvoriblant flere elite-divisjoner og 6 italienske neofascistiske divisjoner. Det er derfor sannsynlig at de vil bite hardt fra seg, så meget mer som terrenget byr på ypperlige forsvarsmuligheter. - Feltmarskalk Alexander uttalte igår: "De tyske styrkene er meget groggy. Et kraftig neveslag vil gjøre det av med dem. Våre soldater er fast bestemt på at dette skal bli den endelige knock-out."

Fra vår egen front. De to gode nordmenn som under utførelsen av farefullt arbeid ble omringet av tyskerne ved Tøtø i Nordmarka ved påsketider, het Arne Eikrem og Karl Nerdrum. Den siste var kriminalbetjent.

Tyskerne har underminert hele jernbanebroen i Drammen. Imidlertid er det lite trolig at de kommer til å sprengte den eller noe annet i Norge. Majoritetet innen det herværende offiserskorps er for overgivelse og oppgivelse av kampen, så snart krigen i Tyskland erklæres avsluttet.

Siste.

Det meldes at de allierte står 24 km fra Hamburg.

Vestfronten.

"Et hav av hvite flagg bølger fram mot de alliertes linjer. Tusenvis av tyske soldater trenger på langs alle gater og veger for å overgi seg. Mange er delvis sivilklædd, men det har vært en slik etterspørsel etter sivilt tøy, at hver person bare har kunnet skaffe seg ett plagg, en trøye eller et par benklær - resten er deler av uniformen. Den ene divisjonen etter den andre kaster våpnene og kapitulere. Amerikanerne står maktesløse overfor en slik masse-overgivelse. Den stopper all trafikk, og krigsoperasjonene lammes." Slik lyder et telegram til BBC fra Ruhr-lomma som er redusert til 1/20 av hva den var. Liknende budskap kommer fra de andre frontavsnitt. Kaos, oppløsning, desperat flukt, kapitulasjon, det er uttrykkene som betegner tilstandene. Generalfeltmarskalk Model har begått selvmord, kommandanten i Verder skjøt seg for øynene på sine soldater, borgermesteren i Pegau har tatt livet av seg. 55 000 soldater og 6 generaler overga seg på ett frontavsnitt. Mandag ble det tatt 144 000 fanger i vest. Og det dagen etter Førerens proklamasjon, hvor det het at enhver som ga opp ville bli skutt! Sannelig, Kolossen på lerfotter vakler. Med tilbakeholdt åndedrett venter verden på å se den styrte i grus.

En lavine av amerikanske tanks velter fram mot Leipzig. Fortropper av 1. arme er nådd inn i byen, som er helt omringet. Den tyske garnisonen på 30 000 mann har ikke den ringeste chance til å unnsnippe. Det samme gjelder de sterke tyske styrkene som er innelåst i Halle. - 3. am. arme er rykket forbi Chemnitz og står 4,5 mil fra Dresden og 13 mil fra marskalk Konjevs styrker ved Neissefloden i Gørlitz-området. "Vestfronten" og "Østfronten" er dermed opphørt å eksistere. Frontene er smeltet sammen til ett kampområde, hvor det fra nå av blir tale om forskjellige frontavsnitt.

Betydelige styrker av 3. arme har overskredet den tsjekkosllovakiske grense ved Bøhmens nordvestlige hjørne. Byene Plauen og Zwickau er tatt. - Nürnberg er omringet fra tre kanter og ligger under voldsom ild fra 5 amerikanske divisjoner.

Etter et 4 timers knusende luftbombardement igår, er Magdeburg erobret. - Oppmarsjen langs Elbens vestre bredd mellom Wittenberg og Magdeburg er fullbragt, og amerikanerne utvider og utbygger sine bruhoder på østbredden, hvor det første 15 km dypte bruhode lå mellom Dessau og Magdeburg. Under en regn av tyske granater slår amerikanske ingeniørtropper bruer over elva. Moskva radio meldte tirsdag at angrepet på Berlin er begynt fra vest og øst. Nærmere detaljer foreligger ikke fra alliert side. Om den tyske oppmarsjen mellom Elben og Oder, melder allierte flygere at det råder en ubeskrivelig forvirring. De tyske forsvarerne har ikke albuerom på det begrensede område, baktroppene filteres inn i hverandre og generer hverandres operasjoner.

Store britiske tankstyrker ruller mot Elbens nedre løp til Hamburg. Ved en trykkfeil sto det i vårt forrige nummer at briterne befant seg 24 km fra byen. Det skulle vært 74. Nå står de imidlertid bare 22 km fra Hamburg. Soltau er erobret, og briterne nærmer seg Lüneburg. - I Bremen raser fortsatt forbtrede kamper. Det tyske forsvar langs Aller-elva, som faller ut i Weser sør for Bremen, er forøvrig brutt fullstendig sammen.

Med undtagelse av noen mindre lommer er hele det nordlige Holland befridd. I sør presser kanadierne seg fram mot Urecht, Rotterdam og Amsterdam. Byen Putten er tatt, og kanadierne står 3 km fra Zuidersjøen. For å sinke de alliertes framrykking, har tyskerne ødelagt dikene og satt det lavtliggende land ved sjøen under vann. - De franske styrkene som kjemper i Gironde-munningen har utslettet lommen ved Royan. 6000 tyskere ble tatt til fange.

Tross de fabelaktige nyheter fra alle frontavsnitt advarer den engelske presse så godt som enstemmig mot en altfor uhemmet optimisme. "Seiren er vår, og vi har all mulig grunn til å glede oss,"

heter det. "Men la oss ikke innbille oss at freden kommer imorgen eller iovermorgen. Enda har tyskerne sterke motstandsoyer som skal nedkjempes. Vi må ikke et øyeblikk slappe av, hverken hjemme eller ute." Disse kommentarer er foranlediget av en kunngjøring som general Eisenhower sendte ut igår og hvor det heter: "Freden vil ikke bli proklamert før hele Tyskland er besatt av allierte tropper og enhver tysk motstand er knekket i Norge, Danmark, Italia og Tsjekkoslovakia." Fra autoritativt alliert hold framholdes at det ikke er sannsynlig at den tyske regjering vil komme til å kapitulere. Fienden må derfor nedkjempes og slås overalt, så det ikke senere kan reises tvil om at det militære nederlag var fullstendig. Når Tyskland er besatt, gjenstår oppgjøret med de tyske garnisoner i andre land. Det er mulig at de vil komme til å kapitulere noen timer etter sammenbruddet i hjemlandet, men det er også mulig at det vil ta uker.

Østfronten.

Moskva er fortsatt meget forbeholden om operasjonene ved Oder. Offisielt foreligger ingen opplysninger utover at angrepet på Berlin er begynt, men russiske korrespondenter sier at sovjetstyrkene har jevn framgang vestover mot hovedstaden, og at den røde hærs kanoner kan høres i byen. Offensiven er sloppet løs mellom Küstrin og Berlin, på begge sider av autostradaen, som går i rett linje til byen. Avisen "Røde Stjerne" melder at russiske tankstyrker samler seg foran Berlin. Videre at angrep er innledet på begge flankene, ved Stettin og ved Neisse, hvor russerne har satt over elva. - Nord for Wien har Malinovskis tropper inn tatt oljebyen Zistersdorf og nærmer seg Brünn (Brno), som ligger 2 mil borte. Kampene i dette område er særlig heftige, da Brünn er av største viktighet for tyskerne som sentrum for den tyske våpenindustri. - Ved Pillau har russerne siste uke senket 40 tyske skip på tilsammen 200 000 tonn. - Tolbuchins arme har tilbakelagt 1/3 av vegen til Linz.

Italia.

Som en kjempemessig dampvegvall ruller 8. arme fram mot Bologna. Folske styrker beskytter byen som ligger to mil borte. 5. arme står atskillig nærmere på den andre siden, men terrenget her er vanskeligere å forsere. Det meldes om hastig tiltagende desorganisasjon i de tyske stillingene. Bare ved Argenta holder tyskerne fronten hardnakket. - Byen Castel San Pietro, mellom Imbola og Bologna er tatt.

Luftkrigen.

For første gang har allierte og russiske fly operert sammen. En kjempemessig armadag møttes over sachsisk område og bombet jernbanemål ved den tsjekkoslovakiske grense og i Sør-Tyskland. - 1 000 britiske fly angrep igår Helgoland utenfor Elbens munning og en flyplass på en øy i nærheten. Berlin ble også besøkt. - I siste måned er 4 000 tyske fly ødelagt, mesteparten på bakken. De kan ikke gå opp av mangel på bensin. De allierte har mistet 508 maskiner i samme tidsrom.

Fra vår egen front.

Biskop Berggrav er, ifølge svenske aviser, blitt bortført av norske patrioter natt til tirsdag. Biskoppen var bevoktet av 11 mann, hvorav to sov i hytta hos biskoppen og de andre i et hus ved siden av. Kl. 2 om natten kom 20 bevæpnede menn, overmannet vaktene og tok biskoppen med seg. Fru Berggrav er også forsvunnet.

Rektor Seip og frue ankom 9. april til Stockholm med fly, direkte fra Berlin.

Etter forlydende skal bøddelen fra Trondheim, Henrik Rogstad, tiltre som norsk statspolitiskjef 24. april. Greier han å overleve denne dato, er det grunn til å frykte at han får gitt utslag for sine abnorme lyster før det er slutt. Man vet aldri. Kanskje skal Rikets fall redde oss fra Rogstads raseri.

Under flyangrepet på Porsgrunn forrige uke, ble to norske skip skutt i brand. Videre to tyske skip og to lektere. 5-6 hus i byen brente, og et menneske strøk med.

Lørdag 21. april 1945 - nr. 101

Fra krigsfrontene.

I et stadig vanvittigere tempo danser de tyske armeer sin dødsdans til akkompagnementet av drønnet fra allierte og russiske kanoner. Det tyske folket, som viljeløst har latt seg lede mot undergangen, piskes fram til en siste desperat kraftanstrengelse for å vri seg ut av jerngrepet mellom de framstormende allierte millionarmeene fra vest og den russiske lavinen fra øst. Men alle anstrengelser er forgjeves. Og alle tyskere vet det.

Under dobbeltangrepet på det svinnende Tyskland nedkjempes landsdel etter landsdel, by etter by. Time for time blir avstanden mellom armeene fra vest og øst kortere. Det er karakteristisk at amerikanske tropper har fått utlevert fotografier av russiske tanks med beskjed om å se seg godt for, før de skyter. Møtet mellom hærene kan skje i den aller nærmeste framtid.

Vest for Berlin er de alliertes bruhode blitt forsterket. For første gang igår ga Moskva offisiell opplysning om russernes stilling foran rikshovedstaden. Den røde hær har opprettet to bruhoder - det ene vest for Küstrin, det andre på vestbredden av Neisse, lenger sør - og rykker fra dem fram mot Berlin. I Neisse-området har de erobret byene Forst, Muskau og Weisswasser, omtrent 85 km n.ø. for Dresden.

Fra Midt-Tyskland opplyses det at amerikanerne etter erobringen av Halle og Leipzig rykker i rask tempo videre mot Dresden. Bare 3 dager klarte Leipzig, Tysklands femte største by, å holde stand mot de allierte hærmassene. Da var all motstand knust. 20 000 tyskere ble tatt til fange. Byens borgermester og hele hans familie, viseborgermesteren og en rekke medlemmer av bystyret begikk selvmord, før de allierte trengte inn i Leipzig. - Framskutte avdelinger, som omgikk byen allerede for tre dager siden, er trengt videre 30 km mot øst og står bare 12 mil fra de russiske styrkene, som opererer vest for Neisse.

I Bayern har de allierte praktisk tatt rensert Nürnberg. Den nasistiske garnisonen er låst fast på 1 km² i sentrum av den brennende byen. Fangetallet er lite - kampen om byen har vært en kamp til døden. Framrykkingen mot München er i full gang - byen ligger ikke fullt 100 km borte. N.ø. for Nürnberg er amerikanske kolonner trengt fram 25 km på en 50 km bred front mellom Bayreuth og Hof og nærmer seg med raske skritt den tsjekkoslovakiske grensa, som er overskredet tidligere lenger nord.

Sør for Hamburg er den britiske 2. arme trengt fram 32 km og har skåret over autostradaen mellom Bremen og Hamburg. Bremen, som blir angrepet fra 3 kanter, er helt isolert, og briterne nærmer seg Oldenburg. Etter inntagelsen av Lüneburg har britiske tankstyrker nådd Harburg den sørlige forstaden til Hamburg. S.ø for Hamburg er 25 km av Elbens vestbredd ryddet.

Det herjede Nederland ser omsider befrielsens time nærme seg. Kanadierne har allerede rensert 3/4 av landet for tyskere, og nedkjempingen av den siste tyske motstanden skrider raskt fram. I Vest-Nederland angriper 1. kanad. arme fra Hilversum til Amsterdam og står mindre enn 2 mil fra denne byen. Havnebyen Harderwijk ved Zuidersjøen er falt.

Franske tropper har erobret den gamle universitetsbyen Tübingen og befinner seg mindre enn 50 km fra Donau.

Overkommandanten for de amerikanske styrkene i vest, general Bradley, har sendt ut en erklæring om at første del av hans oppgave er løst. Ruh-lomma - resultatet av den største omringningsaksjon historien kjenner til - eksisterer ikke mer. Talt er det blitt tatt opp 317 000 fanger i dette avsnittet. Blant de mange høytstaaende nasistene som er falt i de alliertes hender er den tyske landbruksminister Walther Darré, en av de argeste forkjempere for tvangs-"føeding" av den tyske rasen. Mellom det viktige krigsbytte de allierte har tatt, fins en komplett liste

over alle krigsfanger i Tyskland. Listen inneholder fullstendige data om alle militære fanger som er tatt helt siden 1939.

I Tsjekoslovakia er Brünn og Morawska Ostrava på det nærmeste omringet. Radioen i Brünn har ikke vært hørt på de siste fem dager. I Østerrike har russerne erobret Mistelbach, på landevegen mellom Wien og Brünn.- Marskalk Tito melder at havnebyen Bakar, 6 km s.ø. for Fiume er tatt.

I Italia har styrker fra 8. og 5. arme nådd siste fase av framstøtet mot Bologna.- Argentakløfta på veg mot Ferrara er forsert. Porto Maggiore er erobret.

Norge.

Det svenske utenriksdepartement opplyser at det ikke kan offentliggjøre detaljer omkring forhandlingene mellom den norske og svenske regjering angående svensk militær aksjon i Norge. Det pointeres imidlertid at Sverige med største oppmerksomhet følger utviklingen og er innstillet på å nå fram til den for begge land beste løsning, med minst mulig blodsutgydelse og ødeleggelse.

Fra vår egen front.

Røde Kors mottok igår telegrafisk meddelelse om at alle norske fanger som var kommet til den svenske leiren ved Neungamme, nær Hamburg, er blitt frigitt og sendt henholdsvis til Danmark og Sverige. Transporten foregikk med 100 svenske og 130 danske busser.- Etter forlydende skal de siste fanger være kjørt over danskeregrensa.

Takket være en angiver ble et større våpenlager for noen tid siden funnet av tyskerne i nærheten av Ski. 1 norsk gutt ble tatt, alle de andre kom seg unna.- Forleden ble Ski-byen og distriktene omkring hjemsoekt pånytt. En horde på flere hundrede vepnete ns-menn slo som en gresshoppe-sverm ned blant befolkningen og skjøt og herjet no aldeles forferdelig. Runt på gårdene brøt de inn og arresterte folk ifleng, ca 300 ble tatt. Et sted de kom, hadde husets folk barnedåp. Etter å ha rumstert i huset skaket folkene opp etter evne med skrik og trusler, dro de sin veg - medbringende dåps-bløtkaken og et sølvfat som sto midt på bordet.

Nærmere detaljer om den sensasjonelle befrielse av biskop Berggrav foreligger nå. En av de to politimenn som holdt vakt i hytta hørte ved ett-tiden om natten at det puslet i skogen like bortenfor eiendommen. Han gikk etter lyden og ropte: "Hvem der?" "Vi er to mann som skulde til Asker", ble det svart, "og nå har vi gått oss bort og ville be Dem sette oss på rett veg." Politimannen, som ante fred og ingen fare, gikk nærmere, men i neste øyeblikk var han overmannet med knebel i munnen og ble forsvarlig bundet.- Den andre vaktmannen syntes etterhvert det trakk ut og tok seg en tur for å se etter sin kollega. Han fikk samme behandling. Resten av vaktmannskapet lå i et hus ved siden av hytta, mens vaktsjefen, herr Uglen, hadde sitt soveværelse ved siden av biskopens. Det ble satt en stige opp til Berggravs rom, og et par mann bega seg inn til Uglen og kneblet og bant ham også. Deretter forsvant de med biskopen.- Noen timer senere skulle det vært vaktavløsning, og en av politifolkene i sidebygningen våknet og ville se på klokken. Han forsøkte å tenne lyset, men ledningen var kuttet over, likeså telefonledningen. Han tendte en fyrstikk og oppdaget at klokken alt var 3. Så alarmerte han resten, og et øyeblikk etter oppdaget de at fuglen var fløyet.

De nasistiske myndigheter er selvfølgelig rasende over "kidnappingen", og vaktmannskapet fikk sitt pass påskrevet å et 5 timers forhør neste morgen.

Folkets røst.

Göring er gått inn for en sultekur for å få plass mellom frontene.- Eisenhower telegraferte forleden til general Patton: "Where are you?" "I don't know", svarte Patton tilbake.

Russerne har erobret Spremberg ved Spree, og ligger nord Freienwalde.- Tysklands siste slagskip, lommeskipskipet "Lützow" på 12 000 tonn ble senket av RAF ved Swinemünde.- All org. motstand i Nürnberg er opphørt.

Krøgsfrontene.

Granatene hagler over Under den Linden og Leipziger Strasse, Berlins mest sentrale deler. Bølge på bølge av russiske fly stryker over byen i lav høyde og øser sin bomberegn over ruinene. 50 timer itrekk har bombingene pågått. Luftwaffe har mistet 411 fly og later til å ha oppgitt kampen.

Den røde hær rykker mot hovedstaden fra nord, øst og sør. For hver time blir taket om den fastere, omklamringen mer knugende. Ennå fins en åpning i vest mot Potsdamer-kanten, hvor den panikkslagne befolkning prøver å flykte. Men snart vil også den være lukket. Og da....

Erfarne russiske "gatekjempere" arbeider seg fra kvartal til kvartal og sprenger bygninger med tyske miner, de har tatt på sin veg. Folkestormtropper, fanatiske Hitlerjugendgutter og avdelinger av Freikorps Adolf Hitler, hvor det til og med er kvinner med, barrikaderer seg bak oppstabilede sandsekker, veltede sporgogner, lastebiler og møbler og kjemper til det ytterste. Andre steder kryper hundrevis av mennesker sammen i bunkers, uten mat og uten vann og ligger der døgn et runt. De aner ikke noe om slagets gang, interesserer seg ikke mer for noe, venter bare på slutten.- Berlinerpolitiet har oppgitt ethvert forsøk på å skape ro og orden. Forleden stormet tusenvis av berlinere undergrunnsbanen for å komme ut fra sentrum. Togene var fulle av sårede, som var underbragt der, men det brød de skrekkslagne menneskehorde seg ikke om. De kastet de sårede ut, trampet seg fram over dem og tok vognene i besiddelse. - Alt er vill forvirring og oppløsning. Selvmordsepidemien griper mer og mer om seg. - For å berolige befolkningen utstepte Gøbbels for noen dager siden en proklamasjon til innbyggerne, hvor han sa at Hitler var i Berlin og at han selv og hans familie ikke under noen omstendigheter ville forlate byen. Senere er det imidlertid bragt på det rene at fru Gøbbels er ankommet til Bayern.

I de 4 dager sovjetstyrkenes marsj mot Berlin har pågått, har de tatt 20 av byens forsteder. Russerne har oppslått kvartaler innenfor byergrensa, og russiske flagg vafer over ruinhaugene. Igår aftes sto sovjetstyrker 2,5 km fra Alexanderplatz og 3 km fra Under den Linden. I slaget om Berlin er hittil 13000 tyskere tatt til fange og 8000 drept.

Sør for Berlin rykker russiske og polske tropper mot Dresden. De har tatt byen Bischofswerde og kan se utkantene av Dresden. Litt lenger nord har de besatt Elsterwerde midt mellom Dresden og Leipzig. Det er i dett område en venter at russerne og amerikanerne først vil møtes. 1. arme er på marsj østover fra Leipzig. Så snart de to armeene har oppnådd solid kontakt med hverandre, vil det bli sendt ut en samtidig melding om begivenheten fra London, Washington og Moskva. Det hersker en feberaktig stemning av jubel og forventning, såvel på den russiske som på den amerikanske siden av "korridoren". Amerikanske soldater som kan russisk og befridde russiske fanger blir satt inn i de amerikanske fortroppene. På tanks og lastebiler fester amerikanerne stjernebanner og vimpler.

3 allierte armeer står langs Elben på en 200 km lang front, som strekker seg fra Wittenberge-området til Dresden. Sørvest for Berlin har 9. arme utvidet sitt bruhode på elvas østbredd. Lenger sør, mellom Leipzig og Dessau, har 1. arme tatt Bitterfeld. En venter at disse to armeene nårsomhelst vil slippe løs en stor-offensiv mot Berlin.

Som eksempel på den hastige utvikling i korridor-en mellom Elben og Oder, beretter en korrespondent om en tysk flyger som ble tatt til fange igår. Han startet fra en tysk flyplass nær Leipzig og ville lande på samme plass noen timer senere. Da han skulle til å gå ned, så han at plassen var besatt av amerikanerne. Han snudde da

maskinen for å lande på en plass litt lengre øst. Da han skulle gå ned der, så han at den var tatt av russerne. En tredje plass viste seg å være forlatt og ødelagt av tyskerne selv. Flygeren måtte tilslutt nødlande og ble tatt til fange av amerikanerne.

Sterke kolonner av general Pattons 3. arme støter sørover mot München. De står 20 km fra Pegensburg. Andre avdelinger går mot Pilsen i Bøhmen. - 7. am. arme rykker også fram mot München via Augsburg. En avstand på vel 7 mil skiller dem fra den bayerske hovedstad. 1. franske arme og styrker fra 7. amerikanske arme har overskredet Donaus øvre løp på bred front og har erobret byen Sigmaringen, hvor Vichy-regjeringen satt gjemt til for kort tid siden. De er støtt videre fram til Bodensjøen ved den sveitsiske grensa. Sveitserne mottar de allierte med stormende begeistring. "Det er våre som kommer," roper de. 1. franske arme har tatt 10 000 fanger i dette område. Horder av nasister, bl.a. fru Ribbentropp med sønn, har forsøkt å lure seg over grensa, men er blitt ubønnhørlig vist tilbake av de sveitsiske myndigheter. 1. franske arme har omringet sterke tyske styrker i Schwarzwald.

I Hamburg-avsnittet har 2. britiske og 9. am. arme fått samband med hverandre og danner en kontinuerlig front langs Elbens nedre løp. Etter at Bremen har avslått et tilbud om kapitulasjon, ligger den under konsentrert ild fra 3 kanter. Alle allierte styrker mellom Hamburg og Bremen er forsaet. Buxtehude, en av Hamburgs forsteder, er erobret.

I Nederland er britiske styrker gått over Maas nord for Hertogenbosch. I de ennå ikke befrie deler av landet, er tilstandene redselsfulle. Der tyskerne har ødelagt dikene, står vannet 5 m høyt over markene. 15 000 jordbruk lå i de oversvømmede distrikter. 20 000 hektar av Hollands beste akerjord er ødelagt.

I Italia, etter at de allierte tok Bologna for to dager siden, er de rykket 55 km fram. Tyskerne er på hodekuls flukt. 8. arme står umiddelbart foran Ferrara og 5. arme nær Modena. De nærmer seg Po på vidt atskilte punkter. Meget sterke allierte flystyrker har rettet knusende slag mot pontongbruer og ferjer over elva.

Ved den fransk-italienske grensa har franske tropper, støttet av italienske patrioter, ryddet hele området Alpes-Maritimes og kjemper nå på italiensk jord. - Fra Jugoslavia meldes at marskalk Titos styrker har erobret byen Susak like ved Fiume.

Fra vår egen front.

Et tysk skip, fullastet med tyvegods, blant annet 4000 radioapparater og masser av sko, ble senket ved sabotasje på Oslo havn forleden kveld. Skipet kom i brånd, og flammene sto like høyt som havnelagrene.

Britiske fly senket igår 2 tyske transportskip utenfor Vågsøy. Fra alle kanter.

Tyskerne arbeider systematisk på å underminere Kjøbenhavns havneanlegg. - Danske patrioter har blokert innløpet til havnen ved å senke 2 skip midt i innseilingen. - Jernbanesabotasjen i Jylland hadde rekord i forrige uke. Trafikken skal være fullstendig lammet.

I engelske skoler hører barna hver dag nyhetene kl. 10. En dag i uken er det en 20 minutters lettfattelig oversikt over krigssituasjonen. Det engelske undervisningsministerium arbeider for at hver eneste skole landet over skal få sitt høytaleranlegg. Siste.

Styrker av marskalk Konjevs arme har nådd Elben, nord for Dresden. - Hitler har personlig overtatt kommandoen over Berlin. Byene Oranienburg og Birkenwerde, nord for Berlin og Kottbus, mellom Berlin og Dresden er erobret av russerne. Likeså Frankfurt an der Oder.

Send avisen videre!

Krigsfrontene.

Det knirker og knaker i Tysklands engang så velsmurte propagandamaskineri. Nyhetsbyråene har alt gitt opp. De har allesammen vært uvirkosomme de to siste døgn. Et av de allerviktigste propagandamidlene, kringkastingen, synger også på sitt siste vers. Av de hundrevis av tyske sendere, som til alle døgnets tider brølte tusenårsrikets djevlelske teorier inn i milløener av tyske hjem, er det nå bare noen få stasjoner igjen, og selv disse er snart en saga blott. Det hersker vill forvirring i utsendelsene. Typisk er alt rotet omkring Gøbbels' uttalelse om at Hitler selv leder forsvaret av Berlin. Først ble det gjennom radio sendt ut en meddelelse om dette. Senere ble den dementert - og tilslutt ble like godt dementert!

Hva skal tyskerne som er vant til å fåhamret inn den eneste fulle sannhet gjennom kringkastingen, tro? Kanskje demrer det for dem at de har vært utsatt for et gigantisk bedrageri alle disse årene. Kanskje lærer de i den tolvte time, at en djevlelsk forfører som Hitler har store muligheter for å fremme sitt rike - selv på jorden - overfor et folk et folk som glemt sin første menneskerettighet, retten til å tenke selv. Sikkert stenger de i forbitrelse av de brautende radiosendingene, som enda en stakkert stund synger svanesangen over Hitlers fordømte tusenårsrike.

Russerne strammer jerngrepet om Berlin. Omringningsaksjonen er praktisk talt fullført. Bare en 6 km bred korridor mot vest står ennå åpen for tyskerne. Her gjør de fremdeles forsøk på å bringe fram forsterkninger til den dødsdømte hovedstaden. Over halvparten av Stor-Berlin er på russiske hender. Etter at Nauen, vest for byen ble tatt, er jernbanelinjen til Hamburg overskåret. Den eneste fluktvegen ut av byen - jernbanelinjen til Hannover - er under ild fra russiske kanoner. Tilstandene inne i byen blir verre og verre. Titusener av sivile har oppholdt seg i tilfluktsrommene siden fredag natt, og vannmangelen er katastrofal. Fler og fler prøver å flykte i sikkerhet over til russerne. Forbitrede kamper raser ikke bare over jorden, men også i undergrunnsbanene, hvor tyskerne prøvde å trenge fram i ryggen på de russiske stillingene. Russerne har imidlertid bragt ned små, lette feltkanoner, og nå kjempes de innbitt om hver meter inne i tunellene. Utenlandske arbeidere som slipper over til russerne gir verdifulle opplysninger om tyskernes posisjoner. Mange av dem forskanser seg inne i byen, hører det røde flagg og venter på at befrielsens time skal slå. - Tross de siviles ufattelige lidelser, tross det fullstendig meningsløse i kampen, nekter myndighetene kategorisk å kapitulere. Berlin skal forsvares til siste mann, heter det. Ikke desto mindre er motstanden mange steder minimal. Ofte overgir større avdelinger seg.

Mens selve kampen om Berlin pågår, har andre russiske styrker trengt videre vestover og nådd fram til Elben på bred front, fra Wittenberge-området i nord til et sted nær Dresden i sør.

Også i Bremen gjør tyskerne voldsom motstand. Garnisonen i byen på 20 000 mann er forsterket med avdelinger fra et pansergrenaderregiment. Tyskerne forbereder seg på å ødelegge dokkene og har lagt ut sprengladninger og senket blokeringsfartøy ved inngangen til dokkene. Under framstøtet mot byen gjorde de allierte bruk av amfibiske panservogner gjennom det oversvømmede landet. To forsteder er erobret. - Lenger nord trenger polske og kanadiske tropper sammen mot Emden.

I Nederland rår den mest skrikende hungersnød i de ennå besatte områder. I en meddelelse til befolkningen opplyste general Eisenhower, at man fra nå av ville slippe ned forsyninger, dag og natt, fra lavtgående fly, og at befolkningen må sørge for en mest mulig rettferdig fordeling. Samtidig ble det rettet en advarsel til de tyske troppene om ikke å forstyrre hjelpeaksjonen.

I Syd-Tyskland kjemper tre allierte armeer seg fram.

Tropper fra 3. armé står i utkanten av Donaubyen Regensburg, andre har omgått den og står 50 km fra den østerrikske grensa ved Passau. - I Vest-Såje koslovakia har formasjoner fra 3. armé nådd fram til et punkt 75 km fra Pilsen. Byens berømte Skodawerke ble bombet igår, etpar timer etter at det var sendt ut melding til arbeiderne om å holde seg borte fra fabrikkområdet, da det ville bli utsatt for angrep. - 3. armé tok 19 000 fanger igår. I april er de alliertes fangetall kommet opp i 1 million mann. Siden invasjonen er 2 378 000 tyskere tatt til fange i vest.

Det meldes at amerikanske kolonner står mindre enn 13 mil fra Hitlers såkalte fjellfestning Berchtesgaden, som igår ble utsatt for et konsentrert angrep fra tunge amerikanske bombefly. 6 tons bomber ble sloppet ned over Førerens "ørnerede". - Etter erobringen av Ulm trenger tropper fra 1. franske armé mot Bodensjøen. Andre franske styrker er nådd 30 km forbi Sigmaringen og er iferd med å rense Bodensjøens bredder for tyske styrker.

Italia. De allierte forfølger søne strålende seire i stor-offensiven, og byene faller i rask rekkefølge. Modena, Ferrara og Spezia er inntatt. Erobringen av Spezia, på Italias vestkyst, er av vidtrekkende betydning. Byen er Italias hovedkriqshavn, og kan romme den største flåte. Allerede i oldtiden blir havnen omtalt som en av de dybeste og rommeligste havner, naturen har skapt. Napoleon tenkte på å gjøre den til den viktigste havn i Middelhavet, men nådde ikke å få gjennomført sine planer. Senere ble de gigantiske projekter satt ut i livet av den sardinske regjering. - 6. og 8. armé jager tyskerne på vill flukt nordover, etter at de på flere steder har satt over Po. Verona, Padua og Venedig ligger like i angrepets retning. Overgangen over elva ble fullført tross konsentrisk tysk motstand. Fra Titos hovedkvarter meldes om gatekamper i Fiume ved Adriater-havet. Norgå.

I kringkastingen fra London ble det tirsdag sendt ut en erklæring om spørsmålet eventuell svensk militærhjelp ved befrielsen av Norge. Det het der bl.a.: De informasjoner som de norske myndigheter har fått fra pålitelige kilder tyder ikke på at tyskerne vil trekke seg ut av Norge uten motstand. Tvert imot taler alt for at de forbereder seg på kamp. I norske kretser legges det stor vekt på at en svensk intervensjon må finne sted med sterke styrker i samme øyeblikk det blir påkrevet, for at den tyske motstand kan slås ned i løpet av så kort tid, at Norge ikke blir utsatt for unødige lidelser og ødeleggelse.

Når det i denne sammenheng på svensk side erklæres at truslen om en intervensjon nettopp kan få tyskerne til å begå nye voldshandlinger i Norge, hevder man på norsk hold, at man overhodet ikke kan fatte en slik tankegang. Man tror tvertimot at truslen om vepnet intervensjon fra Sverige vil tilskynde tyskerne til ikke å sette seg til motverge. Og man mener at hvis Norge skal få effektiv støtte fra Sverige, må det nødvendige ria forberedelser treffes nå.

I tilsluttning til denne uttalelsen, kan det opplyses at den svenske riksdag holder lukket møte førstkommande fredag. Her vil spørsmålet om intervensjon i Norge bli tatt opp. Fra vår egen front.

9 lodsåter i østre Oslofjord er blitt kapret av bevæpnede norske patrioter og ført til Strømsstad. - Samtidig innløper melding om kapring av 6 danske lodsåter, som samtlige er ført til Sverige. Fra alle kanter.

Marskalk Petain har forlatt Østerrike og er gått over den sveitsiske grensa og har overgitt seg til de sveitsiske myndigheter for å stille seg til disposisjon for den franske høyesterett, som har stevnet ham til 17. mai, anklaget for høyforræderi og samarbeid med fienden. Siste.

I en dagsordre fra marskalk Stalin meldes at Pillau, den siste tyske festning i Øst-Prøyssen er falt. - Berlin er helt omringet og 2/3 av byen er på russiske hender.

Lørdag 28. april 1945-nr.104

De allierte hærene fra vest og øst har møtt hverandre.

G General Eisenhower sendte igår aftes ut følgende meddelelse: "Våre styrker på bakken har fått samband med hverandre. 26. april kl. 18 møttes sjefene for en amerikansk divisjon og en russisk gardedivisjon i Torgau. De forhandlet om gjensidig utveksling av allierte fanger. Den første kontakt mellom de to allierte hærene fant sted allerede 25. april kl. 16.40, da en amerikansk løytnant og 3 menige støtte på en patrulje fra et russisk regiment."

" Dette er et av krigens store øyeblikk, " uttalte general Wilson igår. Han minnet om russernes 2000 km lange marsj mot vest og om briternes og amerikanernes innsats: Montgomerys felttog i Afrika, landgangen i Frankrike, nedkjempelsen av Siegfriedlinjen, overgangen over Rhinen og ødeleggelsen av den tyske hær, vest for Elben.

Det var et betagende øyeblikk, da meddelelsen ble kunngjort i radioen. Først kom den knappe beskjed om at de to hærene var møttes. Så lød en strålende seiersfanfare som fikk det til å gå kaldt og varmt gjennom en av takknemlighet over at vi er så langt. Dernest lød Churchills stemme: "Etter lange, slitsomme ferder til lands og til sjøs på mange forskjellige kanter, har vi fått samband med våre allierte og har rakt hverandre henderne. Nå vil vår oppgave bli å slå ned den tyske motstand som ennå er igjen og utrydde nasismen. Rikelige styrker står til vår disposisjon, så vi kan løse denne oppgave. Vi har møttes med våre allierte i sant kameratskap. Og nå sier vi: "Alle mann fram mot fienden." De siste ord ble fulgt av et brus av toner: Den engelske nasjonalsang. Deretter talte den amerikanske utenriksminister Stettinius, og "Star Spangled Banner" ble spilt. Tilslutt kom Molotov som endte med ordene: "Vi hilser våre djerne allierte."

Krigsfrontene.

Det er folkereisning i Italia. Praktisk talt hele Liguria (med den italienske Riviera), Piemonte og Lombardia er i motstandsbevegelsens hender, d.v.s. at Genua, Turin, Milano, Brescia og mange andre byer er befri d av de italienske patrioter. I samband med den allierte overkommando har den italienske befrielseskomite sendt ut en proklamasjon om at den har overtatt administrasjonen i hele Nord-Italia, inntil de allierte troppe kommer. Det tyske forsvaret er brutt totalt sammen.

General Schwerin kom i bil til de allierte og overga seg med hele sin stab. Hvite flagg heises overalt. 60 000 tyskere er hittil tatt til fange. De italienske patriotene som rykker sørover, har fått kontakt med 5. og 8. armé som er på marsj nordover. 5. armé har tatt Reggio, Parma og Genua (hvor befrielseskomiteen alt hadde installert seg). I Genua kapitulerte den tyske kommandanten med 7000 mann. Flåten overga seg likeledes. - 8. armé er gått over elva Adige og har erobret Padua og Verona, som er et viktig punkt på Brennerbanen. Etter inntagelsen av Verona er 8. armé rykket fram til Gardasjøen. - Kringkastingen i Milano som nå er overtatt av patriotene, meldte igår at Mussolini ble tatt til fange, da han forsøkte å komme seg over til Sveits.

I Berlin raser kampene videre med alltid større villskap. Byen er verre medfaren enn både Stalingrad og Warsjava. Den tyske motstand er ikke avtatt. Allikevel presser russerne seg fram fra kvartal til kvartal. Den omstridte Gørlitzer Bahnhof er erobret, likeldes villa-byen Dahlem. Det kjempes ved Politiprefektoret på Alexanderplatz og umiddelbart foran Unter den Linden og Tiergarten. Regjeringsbygningene i Wilhelmstrasse beskyttes uopphørlig.

Nord for Berlin inntok Rokossovskis styrker torsdag Stettin og Schwedt, hvorefter de gikk over Oder og rykket 30 km fram mot Prenzlau, nær grensen til Mecklenburg. Den store lomma Stettin-Berlin-Hamburg avtegner seg nå tydelig. Spannende blir det å se om det blir de allierte eller de russiske styrker som først når fram til Østersjøen.

2. britiske arme har, etter voldsomme kamper erobret Bremen. Skotske tropper er iferd med å rense havneområdet, og sekkepipenes toner blander seg med de befriddes utenlandske arbeideres hurrarop. Bremen frambyr en frykteligere bilde på ødeleggelse enn noen annen by. - Britiske gardedivisjoner rykker støtt fram mot Bremerhaven og Hamburg, i helene på de flyktende tyske kolonner, som i kaotisk uorden søker å redde seg over til Danmark. Tyskerne i Danmark gir inntrykk av ikke å vite hva de skal gjøre. Soldatene hevder at de vil legge ned våpnene hvis egenskinnene og amerikanerne kommer, men kjempe hvis russerne kommer.

General Patton rykker fram gjennom Bayern i et tempo som tar pusten fra en. Etter å ha erobret Regensburg, har han strakt ut en lang arm forbi Passau over den østerrikske grensa og støter fram mot Linz som fra øst trues av Tolbuchins hær. - Lenger nord har styrker fra hans 3. arme stormet Eger, som nyter en tvilsom berømmelse som den by hvor Henlein startet sin aksjon for Sudettyskernes løsrivelse. I dette avsnitt står amerikanerne 50 km fra Pilsen. I rett linje østover fra Pilsen har russerne erobret Brünn, hovedstaden i Böhmen, hvor bl.a. Skoda-verkene beskjeftiger 14 000 mann i den tyske rustningsindustri.

De franske styrkene rykker hurtig fram i forskjellige retninger. På et punkt står de 50 km fra den østerrikske grensa. - Ved Bodensjøen nærmer de seg Friedrichshafen. Den tyske Bodensjø-flåte har overgitt seg til de sveitsiske myndigheter og er internert. - En underlig scene ble utspilt ved den sveitsiske grensa forleden, da marskalk Petain ble overlevert til de franske myndigheter. Paris' militærguvernør, general König, var tilstede. Da marskalk Petain ville rekke ham hånden, avslo han å ta den. Et fransk kompani sto oppstilt med gevarløpene ned, som tegn på militær fornedrelse.

Krigens slutt i Norge.

Ettersom krigen i Tyskland går mot slutten, drøftes det stadig livligere hva som vil skje i Norge i den nærmeste framtid. Spørsmålet er blitt ytterligere aktualisert ved radiomeldingene om at den norske regjering fra London har henvendt seg til den svenske regjering med anmodning om intervensjon.

Følgende muligheter må tas i betraktning ved drøftelsen:

1) Sluttkamp i Norge før den egentlige krig i Tyskland er avsluttet. Det er neppe sannsynlig at dette vil skje. Men om det skulle bli invasjon i Norge, mens kampen ennå pågår i Tyskland, vil selvfølgelig Sveriges inntreden i krigen med angrep fra øst, samtidig som våre egne og allierte angriper fra sør, vest og nord, kunne forkorte kampen meget. 2) Sluttoppgjør i Norge når Wehrmacht som enhet har opphørt å kjempe i Tyskland. Det er denne mulighet som er aktuell. Utviklingen kommer da vesentlig til å bestemmes av hva Wehrmacht i Norge gjør. Hvis de tyske hærstyrkene da nedlegger våpnene, blir det et sluttoppgjør slik som vi ønsker det, uten kamp og ødeleggelser. Meget taler for at dette vil skje. Samstemmige ~~opplysninger~~ opplysninger viser klart at det store flertall innen Wehrmacht, såvel som innen siviladministrasjonen, ikke vil kjempe videre her. Men forholdene kan tenkes å utvikle seg slik, gjennom provokasjoner eller ved direkte angrep, at den krigstrette tyske soldat i Norge tvinges til kamp. Da kan Sveriges time være kommet. At svenskene under de omstendigheter kan forbli passive, kan vi vanskelig tro. Det vil humanitære hensyn, hensynet til Sveriges egne interesser og dets plass i framtidens Europa forby.

Fra alle kanter.

I Fredericia ble 6 av byens borgere skutt siste uke. Da meddelelsen om ugliørningen kom, la byens befolkning øyeblikkelig ned arbeidet. I løpet av en time var generalstreiken total.

Seyss-Inquart, som undslapp fra Holland, skal være kommet til Norge. - Den tyske pressesjef, general Dittmar, er tatt til fange i Berlin. - Edouard Herriot, tidligere borgermester i Lyon, er befridd av de allierte.

Hold hodet klart!

Lørdag middag kom den første meldingen om at Himmler hadde tilbudt to av stormaktene betingelsesløs kapitulasjon. Natt til søndag forlød det så at tilbudet var utvidet til også å gjelde Russland. Nyheten spredte seg som ild i tørt gress, og snart var det over hele byen at krigen var slutt. Som 100 % sikkert ble det forstått at de og de nordmenn skulle overta styret i Norge. Navn ble nevnt med høye, glade stemmer.

Intet er mer forståelig enn at folk ble løftet som på en bølge av begeistring ved disse nyhetene. Meldingene kom over radio, så man hadde full grunn til å ha tillit til dem. Hva som imidlertid må kritiseres på det skarpeste, er den løsmunnethet og uforsiktighet folk øyeblikkelig la for dagen. På gater og hjørner stimlet folk sammen og snakket høyt om at man hadde hørt radio. Og i telefonsamtaler henga man seg til de mest fantastiske rykte-orgier.

Etter så mange års okkupasjon skulle det være upåkravet å minne om at vi er i krig. De siste dagers hendelser har imidlertid vist at det er på sin plass å rope et alvorlig varsko. Selv om Tyskland kapitulaterer, er det ikke sikkert at krigen er slutt med det samme for vårt vedkommende. Norge kan nårsomhelst komme i brennpunktet. Det gjelder at vi viser den største sindighet og forsiktighet i den tid som er igjen. Berusende fredstrykter, som sikkert nå vil dukke stadig opp, må ikke forlede oss til å tone flagg for tidlig. Vi plikter å holde hodet klart.

Det som er foregått er følgende:

1. Himmlers tilbud til Stor-Britannia og De Forenede Stater om betingelsesløs kapitulasjon ble kringkastet lørdag middag. Igår bekreftet det svenske utenriksdepartement at tilbudet ble formidlet over Stockholm, gjennom visepresidenten i det internasjonale Røde Kors, grev Folke Bernadotte. - Regjeringene i London og Washington har utstedt en offisiell erklæring, hvor de sier at de bare vil godta tilbud om vilkårsløs overgivelse til alle 3 stormakter. - Stalin har oversendt den britiske og amerikanske regjering en note, hvori han uttrykker sin tilfredshet med svaret.
2. Natt til søndag kom melding om at Himmlers kapitulasjonstilbud var utvidet til å gjelde alle 3 stormakter. Den var sendt ut gjennom Associated Press og ble søndag morgen offisielt dementert av president Truman. Presidenten hadde telefonert med general Eisenhower, som erklærte at den allierte overkommando i Paris ikke hadde mottatt noe slikt tilbud, og at ryktet var falskt. Truman pointerte at det vil bli sendt ut proklamasjoner over alle stasjoner i samme øyeblikk Tyskland har kapitulert. Fra krigsfrontene.

Amerikanerne er rykket inn i München. Andre am.styrker er gått sørover og har tatt Oberammergau. - Montgomerys tropper har overskredet Elben og har fått fotfeste på den annen bredd, ved Lauenburg. Stormangrepet mot Hamburg og Lübeck kan begynne. Avsnøringen av Schleswig-Holstein er nær forestående. Fra Stettin rykker Rokossovskis tropper på en 80 km bred front mot Rostock og Swinemünde. - I Italia drives restene av den tyske hær i full fart mot Alpene. 5. arme har tatt Brescia og Bergamo. 8. arme har brutt gjennom Venezia-linjen og rykker mot Venezia, som allerede er i patriotenes hender. Fra alle kanter.

München-senderen meldte lørdag at frihetsbevegelsen i Bayern, under ledelse av Ritter v. Epp, hadde overtatt makten i Bayern og oppfordret soldatene til å legge våpnene ned. Noen timer etter var Münchens Gauleiter ved mikrofonen og protesterte mot dette "forrederi", hvorpå han meddelte at opposisjonen var slått hensynsløst ned.

Mussolini og 17 andre høytstående fascister er henrettet. Likene ble utstilt, først i Como og senere i Milano. Siste. Neu-Brandenburg og Anklam i Mecklenburg er erobret. 8. arme har inntatt Venezia.